13

1883.

Digitized by Google

Digitized by Google

ILLUSTRERAD

NISSE-KALENDER

FÖR

1883

STOCKHOLM
TRYCKT HOS GERNANDTS BOKTR.-AKTIEB.
1883
Printed in Sweden

Digitized by Google

»Alla sätt äro bra — utom det tråkiga.»

Voltaire.

Digitized by Google

Företal.

Mitt herrskap!

I den gamla goda tiden var det ändå skralt med upplysningen. Med rottingen inpluggades ljuset, och detta vid strålarne från en talgdank.

Nu är det annat slag. Nu fins en kateder i hvarje hus. Sekterister, nykterister, positivister, »ringeristers» m. fl. täfla om vår uppmärksamhet. Det elektriska ljuset belyser taflorna och vi se klart, att den tid snart varder kommande, då natt blifver dag och då hela menskligheten, liksom fordom gymnasisterna, skall sitta i ringar och hafva det tusan så mycket bättre än de första gudsbelätena hade det i paradiset: en ängel, L. O. S. kallad, står redan vid

JUL 29 '46 Björck
1126496
Digitized by Google

porten och kör allt folket *in* i lustgården, der tillåten potatisdrufva skiner i flaskor, hängande till underpris på kunskapens träd.

Och huru hafva vi kommit derhän?

Genom första statsmakten? Nej!... Genom den andra dito? Ingalunda!... Genom den tredje? Ja, förvisso!

Det är pressen, som drifvit oss framåt, i främsta rummet den glada och frisinnade pressen. Nisses lykta har belyst dårskaperna och hans gisslande penna har af narrarne skapat hyggligt folk.

Det är i glädjen häröfver, som han nu kommer med sin julklapp: *Nisse-kalendern.*

Den innehåller idel rara saker, lämpliga för snälla och upplysta menniskobarn. Arbetarnes Ring må bjuda på godtköpspotatis, basarerna på lott-fiske, k. m:t på stjernregn, ja, sjelfva himlen på rödt lullull — intet är mera uppiggande för kropp och själ, än Nisses kalender 1883.

Som blygsamhet är en dygd, har jag intet vidare att tillägga. Jag gör som ministären Posse: resignerar småningom.

Nemo.

Digitized by Google

Tre "hvarför?"

Af **Enrico Castelnuovo.**

Från italienskan af *CaLixTus.*

Det är en vacker sommarafton. Signora Malvina Fuselli sitter vid bordet hemma i salen och låtsar arbeta med virknålen utan att lyssna till de artigheter, som kapten Raini med oändlig belefvenhet hållit på att säga henne en god halftimme. Hade kapten Raini gjort, hvad man kallar en förklaring, skulle signora Fuselli för visso ej ha tvekat ett ögonblick att stiga upp med värdighet och svara: »min herre, jag är en hederlig qvinna,» och dermed skulle saken ha varit slut. Detta skulle till och med ha tagit sig bra ut, ty midt imot bordet befinner sig en spegel, och signora Malvina hade kunnat fått se sig sjelf i majestätisk hållning som en vredgad drottning.

Men kapten Raini, som är anstäld i genikåren, föredrager en belägring framför en stormning och tycks ej vara benägen att ta sin tillflykt till våldsamma åtgärder utan närmade sig steg för steg, i det han enligt alla konstens regler med approcher omgifver det fäste, han vill eröfra. Följden är, att signora Malvina Fuselli, en älskvärd brunett

Digitized by Google

på tjugofem år, aldrig finner det gynsamma tillfället att glänsa med sina dygdiga känslor och sitt fasta beslut att bevara sin äktenskapliga tro oförkränkt i trots af sin mans fel. Och att bryta ut i otid innebär alltid för en qvinna vådan att göra sig löjlig för hela lifvet.

Eller skulle det kanhända passa henne, att taga illa vid sig, när kaptenen säger henne, att hon är den vackraste lilla fru i verlden? Dylika yttranden, huru öfverdrifna de än må vara, tillskynda alltid en Evas dotter stort nöje, i all synnerhet när hon tänker på, hur förtretade hennes väninnor skulle bli, om de fingo höra dem. Eller skulle hon kanske ha någon orsak att känna sig stött deröfver, att den tappre officern i de lifligaste färger skildrar för henne det intryck hon gjorde på honom, när de råkades första gången? Åh, herre Gud, dylikt är ju artigheter, på hvilka man ej kan svara med en skymf. Och om kaptenen prisar hennes smak att kläda sig, hennes själsodling, hennes ljufva stämma, om han försäkrar, att han i hennes närhet är en helt annan menniska, att han känner sin själ förädlas, sin fantasi få en högre flygt, kan det väl sättas i fråga ett grand, om hon derför borde råka i vrede. Dessutom må man lägga märke till, att kaptenen är en vän, en synnerligt god vän till hennes man, och för sin mans vänner bör man väl hysa något undseende.

Men icke dess mindre måste vi tillstå, att signora Fuselli börjar finna kapten Rainis visit för lång, alldeles för lång, och detta tillskyndar henne en viss oro, som hon ej förmår dölja. Hon blickar åt dörren, sätter fötterna förtrytsamt i rörelse, blir förargad på honom, som ej borde lemna henne ensam på detta sätt, och säger för sig sjelf:

— *Hvarför kommer han inte?*

Kaptenen märker att hon är tankspridd och att hon väntar någon, men han vet mycket väl hvem hon väntar,

Digitized by Google

och oroar sig ej deröfver, då saken ju är så naturlig och tillbörlig. Ja, ännu mer, han yttrar med beundransvärd naivetet, att äfven han gerna skulle vilja trycka sin käre vän Erminios hand.

Denna rättframma försäkran borde egentligen reta henne, men i stället kommer den henne att småle. Det är ju så löjligt att tänka sig, att kaptenen stannat qvar snart sagdt två timmar bara för nöjet att få träffa hennes man.

Kaptenen har en outtömlig svada. När man skulle tro, att han ej har mer att säga, börjar han om på nytt och lyckas ge en ny färg åt saker, som han redan har sagt en gång förut. Också nödgas signora Malvina erkänna, att ehuru andra män gjort henne sin uppvaktning, har ingen gjort det med så utsökt behag som kapten Raini.

Likväl hviskar en stämma i hennes inre upprepade gånger: så mycket sämre, så mycket sämre! Och signora Malvina börjar åter blicka mot dörren och mumla mellan tänderna:

— Hvarför kommer han inte?

Derpå märker hon, att det är mycket varmt, hvarför hon kastar ifrån sig sitt arbete och går till fönstret.

Men olyckan är, att kaptenen, som fullkomligt instämmer i hennes åsigt att det är varmt, också går till fönstret.

Det är en af de strålande venetianska nätter, hvilkas tjusningsmakt hvarken penseln kan återgifva eller pennan skildra. Och i sanning, käre läsare, när jag har sagt dig, att luften är ljum och att månen glänser på en himmel utan moln och strör ett silfverskimmer öfver det lätt krusade vattnet i Canale Grande och insveper de hemlighetsfulla gondolerna i ett mystiskt ljus och intränger under Rialtobrons massiva hvalf och leker i marmorpalatsens gångar och gör de personer, som gå fram på Riva del carbone

Digitized by Google

och Riva del vino, lika tydligt synliga som på ljusa dagen, när jag har sagt dig alla dessa vackra saker, har jag på sin höjd lyckats något så när antyda, hvar signora Fuselli bor, men jag har ej förmått delgifva dig ett enda af de djupa intryck, hvilka dessa förtjusande nätter åstadkomma äfven i de mest härdade sinnen.

Det är derför ej underligt, att kaptenens vältalighet blir ännu eldigare och mera lidelsefull och att han hos sin täcka värdinna anhåller om tillåtelse att få drömma, endast *drömma* sig en utflygt på lagunen ensam med henne vid denna timme, i en gondol, förd af en enda *barcaiuolo*, som knappt vidrör vattnet med åran för att ej störa den gudomliga harmonien i denna tystnad. Drömmen kan aldrig förverkligas, det vet han nog, men blotta tanken derpå är så ljuf, att tusen ljufva nöjen förblekna vid sidan deraf.

Signora Malvina anmärker i sitt hjerta, att de äkta männen aldrig begagna så älskvärda uttryck. Ytterligare bemärker hon, att det är ännu varmare vid fönstret än inne i rummet, emedan fönsteröppningen ej är stor, hvilket har till följd, att kaptenens armbåge vidrör hennes och hans andedrägt når hennes ansigte, under det att han talar. För den skull byter hon på nytt om plats och närmar sig åter bordet, på samma gång hon för sista gången upprepar sitt vädjande:

— Hvarför kommer han inte? Hvarför kommer han inte?

Just i detta ögonblick börjar lampan, en moderatörlampa af porslin, visa sig nyckfull och tyckes hota med en förmörkelse,

— Tillåt mig stå till tjenst — utropar kaptenen hastigt, i det han hjelpsamt skyndar till och hejdar signora Malvina, som står i begrepp att ringa. — Tillåt mig stå till tjenst;

Digitized by Google

man behöfver bara vrida ett ögonblick på skrufven och låta veken suga upp oljan.

Denna operation utför också kapten Raini med sådant mästerskap att lampan, efter att för ett ögonblick lifligt ha flammat upp, på en gång slocknar och sprider en stank, som förpestar rummet.

— Bravo, bravissimo! — utropar signora Fuselli, som ej vet, om hon skall skratta eller bli ond. — Att vi nu inte stå här i djupa mörkret är uteslutande månens förtjenst.

Med dessa ord drog hon våldsamt i klocksträngen.

Men innan någon hinner komma, har kapten Raini, som blifvit djerfvare i den dämpade belysningen, eldigt kysst hennes hand och tillhviskat henne ord, som ganska mycket likna en förklaring och skulle gifvit henne full rätt att begagna sig af den stolta fras, som hon redan förberedt: »min herre, jag är en hederlig qvinna!

Mon- hvem vet ej, huru föga det behöfs, för att rubba menskliga planer?

Signora Fuselli hade väntat, att förklaringen, om någon förklaring ens borde komma i fråga, skulle skett under normal belysning, hvarför hon var fullkomligt oförberedd på denna scen i månskenet. Och för resten öppnas dörren just i det ögonblick, då den högdragna protesten måhända står i begrepp att skrida öfver hennes läppar, och kammarjungfrun visar sig på tröskeln.

— Kom hit, Lisetta, — säger frun i huset i något häftig ton. — Du kommer aldrig ihåg att fylla på lampan. Som du ser, har den slocknat. Bär bort den och kom tillbaka med en annan, tänd lampa. Skynda på, skynda på!

— Ursäkta, signora, — säger kammarjungfrun, i det hon försigtigt fattar moderatörlampan, — ni måste ha vridit om skrufven för häftigt; oljan sipprar fram öfver allt. Se sjelf.

— Ja visst, du borde också be mig komma och känna

Digitized by Google

på den med fingrarne. Se så, stå inte och prata bort tiden.

Den opartiske läsaren torde nödgas medgifva, att sjelfva den romerska Lucretias ädla vrede skulle afsvalnat betydligt, om den blifvit utsatt för denna kalldusch af husliga genmälen. Han torde derför ej förundra sig öfver, att signora Fuselli, då kammarjungfrun åter visar sig, har ett temligen lugnt utseende och tyckes benägen att hellre begagna sig af mildhet än af stränghet för att återföra kaptenen på rätta vägen. Jag vill ej söka utforska, i hvad mån denna öfvertalningsmetod haft framgång; jag vill endast anmärka, att då den älskvärda signora Malvina kort derefter tänker på sin man, som ännu ej återvändt hem, säger hon ej: hvarför kommer han inte? utan hviskar för sig sjelf:

— *Hvarför kom han inte?*

En månad derefter, några dagar mer eller mindre, sitter signora Fuselli likaledes framför sitt bord sysselsatt att virka vid skenet af den vanliga moderatörlampan af porslin, hvilken nu tycks ha tagit sitt förnuft till fånga och lyser med lugn och jemn låga.

I salen befinner sig en man, men denne är ej kapten Raini, ja, han tyckes i många hänseenden vara raka motsatsen till kaptenen. Han är ännu ung och för ingen del ful, men hos honom märker man intet bemödande att behaga, ej ens minsta skymt af den tjenstvilliga ifver, som är utmärkande för den käcke officern i genikåren. Med hatten på hufvudet, cigarren i munnen, armbågarne stödda på bordet och ansigtet till hälften doldt i händerna är denne hygglige herre fördjupad i läsningen af sin *gazzetta* och öppnar ej munnen för annat än att beklaga sig öfver myggen.

Det är klart, att ingen annan än herrn i huset kan befinna sig i ett rum i sådan ställning, ej heller någon

Digitized by Google

annan än den äkte mannen bete sig så inför en qvinna. I nittio fall bland hundra är, som en hvar man vet, hennes äkta man den oartigaste herre som en gift qvinna har det nöjet att se i sin närhet. Och signor Erminio Fuselli, sedan ett par år tillbaka signora Malvinas man, bildar intet undantag från regeln.

Man kan till och med säga, att signor Erminio tre eller fyra månader efter bröllopet återgick till sina ungkarlsvanor, till hvilka i första rummet hörde att ha sina aftnar lediga.

För att bevara skenet plägade han under en viss tid, då han kom ut i salen med hatt och käpp, halfhögt fråga sin hustru: vill du gå med ut? Och hon, som mycket väl begrep, att denna fråga endast var framstäld för formens skull, svarade nej för att sedan gråta och känna sig förtviflad, när hon fann sig lemnad ensam.

Numera plägar visserligen signor Erminio fortfarande stanna qvar ett ögonblick i salen, innan han begifver sig till klubben, men han bryr sig ej längre om att upprepa den stereotypa frågan: vill du gå med ut? Och signora Malvina tar saken mera lugnt än förr, gråter inte och känner sig inte förtviflad.

Ja, den aftonen, om hvilken vi tala, skulle till och med en mindre välvillig iakttagare kunnat föreställa sig, att hon önskar bli ensam. I sjelfva verket ser hon i hvarje ögonblick upp från sitt arbete, kastar förstulet en blick på klockan, som står på spegelbordet och hennes fötter sätta sig otåligt i rörelse under bordet alldeles som en månad tillbaka under kaptenens besök, som aldrig tycktes vilja taga slut.

När så klockan slår tio, blir signora Fusellis oro ännu mer märkbar. Hon stiger upp, går omkring i rummet, närmar sig fönstret, och ännu ett af hennes »hvarför?» sväfvar på hennes läppar:

Digitized by Google

— *Hvarför går han inte?*

Ändtligen, himlen vare lofvad, ändtligen tyckes signor Erminio besluten att röra på sig. Han lägger ifrån sig sin *gazzetta*, gäspar, sträcker ut armarne och befinner sig slutligen i stående ställning.

— Tag paraplyet, det börjar regna, — säger signora Malvina.

— Åh tusan! Jag kunde verkligen känna mig frestad att stanna hemma.

— För en smula vatten? Åh, de männen! — utropar signora Fuselli, som råkar i en egendomlig förvirring öfver detta oväntade tillkännagifvande.

— Inte för vattnets skull, men jag ser, att det redan är sent, — svarar mannen, efter att åter ha tändt cigarren, som slocknat i hans mun. — Och dessutom, — tillägger han, i det han betraktar sin hustru med en viss uppmärksamhet, — betviflar jag inte, att det skulle göra äfven dig ett nöje, om jag en afton stannade hemma.

— Visserligen, — stammar signora Malvina, — visserligen.

Och som försigtig qvinna säger hon ingenting vidare, men hon kan ej afhålla sig från den reflexionen, att när de äkta männen inte ha vett att komma i rätt tid, böra de åtminstone ha vett att gå bort i rätt tid.

Kort derpå hörs en ringning på klockan, hvarefter kammarjungfrun med ett illa doldt ironiskt småleende öppnar dörren till salen för kapten Raini, hvilken med en glädje, som rent af gör honom stum, jemte signora Malvina äfven påträffar sin gode vän Erminio.

Digitized by Google

Temperaturförändring på isen.

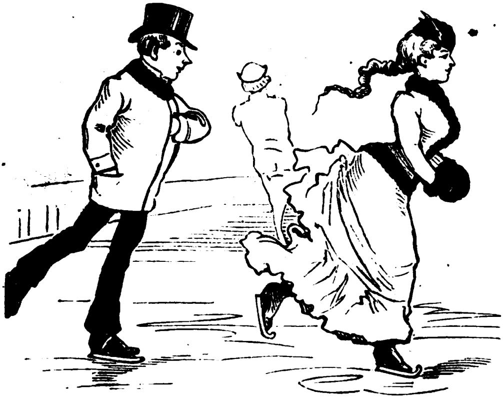

10 grader +.

Digitized by Google

20 grader +.

30 grader +.

Digitized by Google

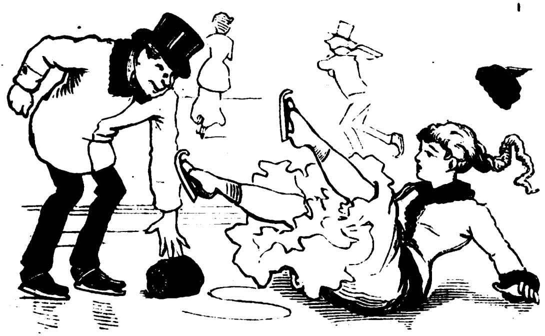

40 grader +.

Digitized by Google

Tjugofem öre.

Skiss af **Sylvia.**

1.

»Jag har glömt min börs, men kanske ni kan låna mig tjugofem öre, fru Riders», sade en ung man, i det han från en liten trasig flicka vände sig till en smärt qvinna, hvilken i mörk promenaddrägt just trädde fram från en skuggande trädgrupp och nu stod omgifven af det klaraste månsken.

»Pappa är död, han var fiskare och drunknade för flera veckor sedan . . . mamma ligger sjuk, och bror och jag ha inte det ringaste att äta, inte en bit . . .» Orden halkade fram utan stappling liksom en lexa och härvid fångade flickan den silfverslant, hvilken fru Riders räckt åt den unge mannen, samt ville skynda sin väg.

»Vänta, Hanna», inföll den smärta qvinnan och lade sin handskklädda hand på barnets hufvud, »jag har en glad nyhet . . . säg din mor, att Georg får plats hos kapten Jansson, jag kommer direkte från honom. Gossen skall gå ombord i öfvermorgon.»

»Nu blir då Georg glad!» Och härvid hoppade Hanna lätt som en vind framåt vägen samt hade ett

Digitized by Google

så gladt ansigte som om några bekymmer icke funnes till i verlden.

»Stackars barnn, sade fru Riders, »då fadren nyss var död, kunde det knappast tala för snyftningar och nu räcker det fram handen liksom vore tiggeriet det mest naturliga sätt, hvarigenom fattigt folk kan förskaffa sig lifvets uppehälle. Jag intresserar mig särskildt för de olyckliga», tillade hon efter en liten paus, »modren har varit tjenarinna i mitt föräldrahem . . . jag önskade man kunde göra något för dessa värnlösa.»

Under det hon talade gick den unge mannen med ett tankspridt uttryck långsamt fram vid hennes sida. Det fans månsken omkring dem, silfverglittrande vatten och kala stränder; det fans berg och grönska och milda fläktar; det låg en viss berusning från tången, som sakta vaggade med drömmande behag i vågornas entoniga sqvalpning.

En liten tystnad hade inträdt. Det var egentligen första gången de båda unga personerna på detta sätt sammanträffade och hade förut icke bytt många ord med hvarandra. Kanske att fru Riders i detta ögonblick funderade på, huru hon på bästa sätt skulle kunna verka för sina skyddslingar, ty kort härefter utspann sig en öfverläggning, som slutades dermed, att den badsocietet, hvilken för tillfället vistades i staden och hvartill den unge mannen hörde, borde göra någon slags tillställning, deraf inkomsten skulle tillfalla den utblottade familjen, som härigenom kunde sättas i tillfälle att börja en någorlunda indrägtig sysselsättning eller åtminstone förhjelpas ur den öfverhängande nöden.

»Om ni sätter er i spetsen, fru Riders . . .»

»Nej, nej, inte jag, det måste vara någon mera betydande . . .»

Digitized by Google

Den unge mannen afbröt med en artig försäkran om, att hon var en ganska betydande porsonlighet.

Fru Riders böjde småleende sitt hufvud.

»Ja, en ganska betydande person», upprepade hon, »hvars förnämsta och egentliga inkomst består i uthyrandet af några rum till hugade badgäster; en betydande person, som sjelf är temligen värnlös.» Och nu följde en half suck, hvarvid den unge mannen, hvilken var en af fru Riders' hyresgäster, kände sig en smula förlägen gent imot den täcka enkan, då han påminde sig hafva hört, att hennes aflidne man tillfölje af misslyckade spekulationer, kort före sin död, förlorat allt hvad han egt.

»Till personer, som ha mera makt än jag, vill jag imellertid göra några påstötningar», fortfor hon gladt, »ni, herr Weber, som rik man, blir en af dem jag isynnerhet hoppas kunna vinna.»

»Räkna på mig . . .»

»Ni måste stå mig bi med råd och dåd . . .»

»I detta fall fruktar jag mig blifva en klen medhjelpare . . . Jag reser för resten senast om fyra dagar härifrån . . .»

»En basar eller ett societetspektakel är då icke att tänka på, men en soaré med dans . . . här finnes mycken danslysten ungdom och blir således lätt att arrangera . . .»

De båda samtalande hade nu hunnit fram till hemmet och stego samtidigt uppför förstugutrappan, på hvilken stod en herre med små fina mustascher och iklädd en ljusbrun rock med guldgaloner. Den ljusbrune steg artigt ur vägen och slog upp dörrarne för de båda inträdande samt följde liksom en skugga efter herr Weber, hvilken i detta ögonblick gjorde en artig afskedshelsning för sin värdinna, som ett par sekunder härefter inträdde i ett för-

Digitized by Google

mak, vid hvars divansbord en medelålders qvinna tagit plats och hvars knubbiga fingrar just höllo på att sopa tillsammans en del framför henne utbredda kortlappar, i det hon ropade: »så du dröjde, jag funderade just på att gå och möta dig, Agatha . . .»

»Jag har blifvit eskorterad hem af en kavaljer . . . herr Weber . . .»

»Weber, stackars karl, dödskandidat vid så unga år . . .»

»Dödskandidat?» Fru Agatha Riders giorde en liten beklagande åtbörd. Det var ett ord, vid hvars uttalande hon kände ett visst obehag och som nästan störde det glädtiga lynne, hvari hon råkat genom utsigten att möjligtvis kunna hjelpa sina skyddslingar.

»Han reser nu till Italien, kanske för att dö der», fortfor den gamla damen, »det lär inte vara mycken förhoppning om honom . . . hans egen betjent har talat om detta för vår Karin. Att han följde dig hem var ju imellertid rätt artigt. . . . särdeles sällskaplig är han eljest inte och hänger på hufvudet precis som om han räknade gatstenarne. Aj, så drumligt jag bär mig åt, der ligga alla korten på golfvet!»

»Nå, tant Lisen har väl profeterat om stora penningsummor och presenter», inföll Agatha, som hjelpte att plocka tillsammans de kringspridda korten, »eller åtminstone låtit tillfalla oss en oväntad lycka och uppfylda önskningar?»

»Det ligger bröllop till huset . . . en klöfverkung, som friar . . . nej, du drifver alltid gyckel med mig», afbröt tant Lisen sig sjelf och såg förnärmad ut. »Men jag har glömt att berätta, det kamrer Alstrand varit här i afton på visit . . . tråkigt, att du skulle vara borta, Agatha . . .

Digitized by Google

det är meningen, att hans yngsta syster skall börja spela för dig . . .»

»Detta blir således min tredje elev . . . förtjensten ökas och intet ondt deri.»

»Under detta kamrerns förslag ligger å hans sida ett begär att närma sig dig.»

»Och han skulle möjligtvis kunna vara klöfverkung?»

Tant Lisen smålog. Enligt hennes åsigt hade Agatha slagit hufvudet på spiken.

»Du gycklar nu igen, men . . .»

»Den enda bemedlade ungkarlen här i staden skulle således hysa intresse för mig», afbröt Agatha, »för mig, en fattig enka . . .»

»Som är så talangfull, så söt och så intagande.»

»Nej, tant, tala ej på det sättet!»

»Ja, jag säger aldrig ett ord!» Och som tant Lisen helt och hållet berodde af Agathas välvilja och denna, i detta ögonblick, såg litet sträng ut, var det nog klokast att tiga. Hon nickade blott betydelsefullt och tycktes vara belåten med, att hon dock lyckligtvis disponerade sina egna tankar; hon hade ju likväl den tillfredsställelsen att kunna bygga en del luftslott; och att ställningen skulle förbättras der i huset och hon sjelf få bekymmerfria dagar, detta var den drifvande kraft, hvarigenom dessa luftiga byggnader restes upp. Att sätta sin egen fördel i främsta rummet är ju en vanlig mensklig svaghet, det tilltänkta välståndet skulle således erhållas, och den gamla aktningsvärda damen, föresatte sig att på allt sätt gynna och framhålla kamrer Alstrand.

Agathas lilla misshumör försvann imellertid, då hon nu började tala om ljusnade utsigter för fiskare Erikssons efterlemnade familj, och det var derför med gladt lynne som de båda slägtingarne sade hvarandra »godnatt» samt

Digitized by Google

beredde sig att sofva lugnt och ljuft. Under detta satt jungfru Karin, fru Riders' enda tjenarinna, inne i sin kammare och var för sin del också ganska muntert stämd, medan den ljusbrune herrn, som så artigt följt efter herr Weber, nu stod framför henne, på det elegantaste sätt strykande sina fina mustascher. Han hade helt nyss hållit till godo med en kopp kaffe och nybakadt småbröd, hvilket den lilla jungfrun i en hastig vändning rustat i ordning, sedan hon burit qvällsvardsbrickan till sitt herrskap.

»Kanske jag får bjuda en påtår?»

»Karin kan inte bjuda mig något, som jag skulle säga nej till», erkände den ljusbrune, i det han knäppte ett fint mjöldoft från sina gyllene galoner, »men så är hon också den sötaste flicka, jag någonsin träffat.»

»Han är en tokstolle», afbröt Karin och sköt undan den djerfve ungersvennen, som nu ville draga henne intill sig; »var likväl säker om, att jag är alltför förståndig för att tro ett enda ord af allt det han pratar.»

»Det skulle tvärtom vara ett bevis på stort förstånd. Jag är visserligen i en samhällsställning, der jag kunde se högre upp än till Karin . . . ja, vete tusan hur högt jag en gång skulle kunna kika! . . . Ser hon, min lilla vän, när herrn en gång för alltid lägger näsan i vädret, och till dess kan det nog inte dröja så länge, då vet jag det jag ej blir glömd i hans testamente. Man förstår nog att ställa sig, dermed är ingen fara. Jag är säker om, att hvilket hus, det skulle falla mig in att köpa här i staden, kan i framtiden blifva mitt. Om sommaren kunde man ha hyresgäster eller kanske man hellre skulle sätta upp ett hôtel. Att bli källarmästare är just i min smak . . . man rår inte för, att man spekulerar . . . en hôtelrörelse skulle, min själ, ej vara oäfven. Den enda käl-

Digitized by Google

lare, som finnes, är gammal som gatan och maten är miserabel. Hon, lilla sockernos, är rigtigt slängd bland grytor och kastruller . . . men som mitt äkta vif behöfde hon inte fatta så mycket som i en panna en gång . . . hon skulle bara hafva öfverinseendet och vara med öfver allt och inte låta slå sig på fingrarne af sina domestiker . . . Sådana skulle vi naturligtvis ha och nog förstå att hålla i respekt . . . Nå, hvad säger hon om allt det här?»

»Jag säger, att det låter bra», genmälde den fullt besegrade Karin. I detta ögonblick hade solen liksom gått upp för henne, men fastän helt och hållet bländad, hade dock klokheten så mycken makt med henne, att hon låtsade om intet, och med stor själsstyrka spelande den oåtkomliga upprepade hon: »det låter som sagdt bra, men hvem vet hvilket af detta blir verklighet eller endast — tomt prat.»

»Ta, ta, ta, låter det på det viset; men jag vet bäst att ingen öfverdrift ligger i mina ord. Doktorn, som skötte herr Weber efter det svåra fallet från hästen, har sjelf sagt, att hans bröst fått en sådan skavank, att han gjorde bäst, om han så fort som möjligt knallade sig bort härifrån . . . Den ena blodstörtningen på den andra är ej något lekverk . . . och så förändrad han sedan blifvit. Jag tror nästan, han redan anser sig som död. På sätt och vis blir det tråkigt när han går bort . . . värre husbonde kunde jag ha och om han också är lite förarglig ibland, så retar han ändå inte någon gallfeber på mig, och när han sagt, att jag skall få en hygglig donation, så får jag den också; ty rik är han och har både hus och egendomar samt behöfver inte lägga två strån i kors. Det enda, som egentligen roat honom, har varit målning, men sedan man dömt lifvet ur honom har han inte rört vid så mycket som en pensel en gång, och i ensligheten sitter han bara

Digitized by Google

och grubblar och suckar . . . det är naturligtvis tungt för de rike att de ej kunna taga med sig något i grafven. Men nu skola vi tala om det som är roligare . . .»

»Stenqvist talar precis som en prest», inföll Karin, då den ljusbrune kavaljeren ändtligen fann för godt att göra en liten paus.

Med ett huldrikt leende upptog imellertid herr Stenqvist den gjorda anmärkningen samt återtog: »ja, minst ett par tusen krigare får jag nog af husbonden och något har jag redan sparat . . . Det är bäst att vara mån om sig, har jag alltid tänkt, och så har jag varit noga om att ta in styfrarne, men ännu nogare när det gält att ge ut dem igen. Mot lilla Karin blir jag likväl inte snål, derför har hon ett par alltför tindrande ögon, och en fröken har inte finare och mindre händer . . . hvita bli de nog, bara hon får begagna handskar, mandelkli och aseptin . . .»

»Det låter rigtigt gentilt!»

»Karin ser tvifvelaktig ut, men hon får väl lof att ge med sig och inte alltid misstro hederligt folk! . . . Ja, när jag kommer utrikes, kan det nog hända, att en svartögd skönhet med kontanter sticker ut henne, men träffar jag inte på en sådan, så . . .»

»Godnatt», ropade Karin, »gå nu och dröm om sina svarta skönheter!»

»Kan jag då åtminstone inte få ta Karin i hand! Jag bryr mig inte om och skall aldrig bry mig om . . .»

Härvid fick den ljusbrune en liten knuff på ett par af sina förgylda knappar, så att han måste retirera, hvarpå Karin, midt för hans eleganta figur och vackra mustascherade ansigte, smälde igen dörren och riglade låset. I samma ögonblick började den lilla tjenstflickan att skratta helt tyst för sig samt hoppade dervid omkring, liksom hade hon blifvit stucken af en tarantella. »Jag blir käl-

Digitized by Google

larmästarefru, derpå kan jag slå mig i backen!» Men hon slog sig icke i backen utan sjönk andtruten ned i sin säng, der hon i hvilket ögonblick som helst var beredd att i drömmen fortsätta en så angenämt slutad afton. Och snart förnams icke så mycket som en knäpp en gång i det lilla månbelysta huset nere vid sjöstranden.

2.

Följande förmiddag syslade tant Lisen i salen, der hon i ett stort skåp ordnade nymangladt linne, medan fru Riders i förmaket höll på med en virkning, under det hon språkade med herr Weber.

»Jag tänkte just på er», Agatha gaf härvid den unge mannen en hastig blick, »och på den tilltänkta soarén . . . sedan vi fått ett passande namn under inbjudningen . . .»

»Skall jag göra mitt bästa», inföll herr Weber. »Hittills har jag ej brytt mig om att formera några bekantskaper, men för den goda sakens skull . . .» Han gjorde härvid ett litet uppehåll, i det han kanske fann, att den goda saken just bestod i att göra sin täcka värdinna ett nöje och han upprepade: »ja, för den goda sakens skull vill jag söka till att bli särdeles sällskaplig.»

»Och ni skall sjelf finna er väl deraf. Uppriktigt sagdt, herr Weber, ni lefver alldeles för mycket likt snäckan i sitt skal . . .»

»Det roar mig bäst . . .»

»För min del språkar jag gerna och en så kallad enstöring är för mig en gåta . . . När man en hel sommar

Digitized by Google

varit hyresgäst hos en qvinna, får man underkasta sig, att hon känner ens vanor . . .»

»Mina vanor kommer jag nu att gå ifrån . . .»

»Ja, en välgörenhetslista är en god början, ni får fullt upp att sköta . . .»

»Och vill beflita mig om att vara er till nöjes. Men det var sant . . . i dag skulle jag ej ha stört er, derest jag ej varit er gäldenär . . . Tillåt mig få afbörda gårdagens skuld.»

»Nej, nej, för all del», och småleende förde Agatha undan det lilla silfvermynt, som herr Weber räckte henne. »Ni var min almoseutdelare . . .»

»Efter detta vill jag vara hvad ni behagar, men i går var jag er låntagare . . .»

»Det erkänner jag ej . . . I alla fall hade jag tänkt skänka flickan . . .»

»Jag kan ej läsa edra tankar, fru Riders, och håller mig uteslutande till de ord, hvarmed jag tilltalade er . . .»

»Men jag till den mening, hvarmed jag öfverlemnade gåfvan.»

»Som alltid blir för mig ett lån.»

»Jag står vid det jag sagt.»

»Mina ord anser jag också ega ett visst värde . . .»

De båda unga personerna betraktade hvarandra. Det låg nästan en utmaning i den blick de vexlade, deras ögon lyste, kinderna hade fått en högre färg och på läpparne spelade ett gladt småleende.

»Jag svär, att den här slanten skall komma i er ego . . . ni skall utan invändningar mottaga den!»

»För att genast återställa den till er.»

»Vi få se . . .»

»Ursäkta om iag händelsevis stör», sade nu från

Digitized by Google

dörren en gäll fruntimmersröst, och den eleganta och magnifika fru Levertin, åtföljd af sina båda döttrar, inträdde hastigt, i det de samtidigt ropade: »nu komma vi visst särdeles olägligt.»

»På intet sätt . . . jag just längtade att få träffa herrskapet», och härvid presenterades herr Weber, hvarpå fru Riders nästan i samma andedrag föreslog fru Levertin att sätta sitt namn under inbjudningen till soarén.

»Charmant», sade båda fröknarna Levertin, tvänne gulbleka och gängliga unga damer, »det finnes väl inte något roligare än att få dansa.»

»Ni bli kanske inte uppbjudna», inföll deras mor med en skämtsam blinkning, »eller hvad tror ni, herr Weber? . . . Detta blir således en tillställning, der man förenar nytta och nöje . . . Men jag förstår inte hvarför man alltid väljer mitt namn som skylt», och härpå delgaf hon den unge mannen, att hon var en född von Ollenborre samt egde utmärkta relationer; sedan, efter att hafva skrufvat litet hit och dit, åtog hon sig med många små utrop att sätta sitt aktade namn under de inbjudningslistor, Agatha redan på morgonen hade färdigskrifvit.

»Jag är ett hjertnupet våp», erkände den värda damen, i det hon blickade mot taket, »när det är fråga om välgörenhet, kan jag aldrig säga »nej»! Men en krona och femtio öre för damer, det är för drygt tilltaget . . . en krona är mer än nog . . . Herrarnes utgifter kunna vi ju i stället öka en liten smula . . . eftersom jag har stält mig i spetsen, så låt mig vara den bestämmande. Ja, när någon välgerning skall utöfvas, så är det alltid jag . . .»

Fru Levertin drog ett djupt andetag samt tycktes njuta af sin egen framstående personlighet, hvarpå hon fortfor: »från det ena till det andra, det finnes ej någon, som virkar så väl som ni, lilla fru Riders . . . Från öf-

Digitized by Google

verstinnan Stjernklö har jag beställning till er på femtio alnar mellanspetsar af samma slags mönster, som det ni använde åt mig ... Jag rekommenderar er hvar jag drar fram, derom kan ni vara öfvertygad», och hon nickade med en beskyddande min mot sin portegé, som rodnade en smula under det hon tacksamligen böjde sitt hufvud. »För att uträtta den här kommissionen hade jag ämnat komma till er redan i går, men jag hörde af kamrer Ålstrand, det ni ej var hemma. Hans syster skall ju börja taga spellektioner ...»

»Jag gratulerar er inte», inföll äldsta fröken Levertin. »Hon och jag hafva varit skolkamrater och hon kunde knappast lära sig räkna till fyra ...»

»Och bortskämd sedan», tillade fru Levertin. »Ja, den som en gång blir gift med kamreren och får alla hans systrar i huset, den får då rigtigt ett syndastraff ... En klok qvinna betänker sig nog innan hon störtar sig i ett dylikt obehag ... Tror ni, jag ej har rätt häri, lilla fru Riders? ... Det finnes mer än ett olyckligt äktenskap .. detta kommer mig att tänka på major L. och hans fru . . då de voro badgäster här förliden sommar, så inbillade man sig, att de lefde som turturdufvor, men nu äro de lagligen skilda och tänka att gifta sig hvar på sitt håll ... Det är hans syster, som stält till hela osämjan ... men folk pratar så mycket, hälften är osanning.»

»Har ni hört den stora nyheten, fru Riders», inföll yngsta fröken Levertin, »jag menar förlofningen med den rika fröken Laura B. från Göteborg? Kan ni tänka er, att hon valt en fattig löjtnant.»

»Som till på köpet icke är adelsman.» Fru Levertin skakade härvid ogillande sitt hufvud. »Hvilket parti för en sådan flicka ... en af mina döttrar hade minsann inte fått honom!»

Digitized by Google

»O, mamma, tala inte om sådant», ropade rodnande de båda unga fröknarna, »hvem tänker väl på ...»

»Ja, herr Weber, mina döttrar likna ej flertalet unga flickor ... de flesta bland dem tala endast om toaletter och vackra kavaljerer ... A propos dessa senare, så har en bland dem, doktor S., ett särdeles distingeradt utseende. Nå, för den skull har han nu också hastigt och lustigt fått lemna orten ... ser ni, fru D:s man tyckte inte rigtigt om, att hans unga hustru oupphörligen var sjuk ... ni förstår ... åh, hvad det är fasligt! ... Men det kan möjligtvis vara förtal alltihop, fast det ju inte gerna är någon rök utan eld ... Den ena menniskan är i alla fall bra elak mot den andra ... Ja, jag kunde berätta mycket mera ... men en annan gång, när vi komma på tumanna hand ... jag är ytterst noga, när flickorna äro närvarande, det bästa arf, man kan lemna sina barn, är en god uppfostran och ett aktadt namn.»

Härpå öfverlemnade fru Levertin, född Ollenborre, högtidligt listan med sin namnteckning åt herr Weber samt bad honom uppbjuda hela sin förmåga för att bereda de nödstälda ett godt resultat och, när detta vore vunnet, infinna sig i hennes hem i och för vidare öfverläggning om saken.

Ända ut på trappan blef han nu följd af fru Riders och de unga damerna, som muntert språkade med herr Weber, tycktes med nöje antaga hans anbud att vidare eskortera dem.

»Och detta var då en af stadens mäktigaste fruar», sade herr Weber i förbigående, då han något senare på dagen mötte sin värdinna, som stod i begrepp att begifva sig bort.

»Hon är den aldra mäktigaste», genmälde Agatha

Digitized by Google

leende, »och dertill är hennes man ganska förmögen samt högt värderad.»

»Och hon heter Ollenborre, hvilket hon sjelf högt värderar», inföll han skrattande. »Men hvem är väl fri från sina små svagheter? Ni har till exempel i dag med ett vänligt ord narrat mig att störta mig in i sällskapslifvet, der jag verkligen skördat ett godt resultat för era skyddslingar ... det har således lönat mödan att uppträda som balarrangör på samma gång jag med flertalet badgäster gladt mig åt, att man lyckligtvis öfverallt, der man behagar slå upp sina bopålar, kan föra med sig dårskaper och lyx. De mest tongifvande damer har jag också vunnit för vår sak och sedan följa de mindre observerade efter ... Ja, jag har kastat ut liksom ett notvarp och jag hoppas vi skola göra en rik fångst!» Han gaf härvid den unga qvinnan en glädtig afskedshelsning, och när hon sedan gjort sina uppköp samt satt i sitt nätta förmak, hvilade ofta handarbetet i hennes knä, medan hon räknade sig till förtjenst detta hans ljusnade ansigtsuttryck.

»Hvad funderar du på?» sade tant Lisen.

»Att få dessa spetsar snart färdiga», svarade Agatha med en lätt rodnad. »Jag, måste med det första börja arbeta för öfverstinnan Stjernklo.»

Och verkligen under några timmar förde hennes fina fingrar virknålen med prisvärd hastighet, ända tills hon plötsligen spratt till vid ett klingande ljud, i det ur trådnystanet en silfverslant rullande föll framåt golfvet.

»Har herr Weber varit här inne?» frågade Agatha, i det hon lutade sig framåt samt upptog det lilla myntet, i hvars ena kant en stjerna var inristad.

»Han hade visst glömt ett par handskar, som han sökte», svarade tant Lisen, som stod uppklifven på ett bord och hade ett par renstärkta gardiner i händerna. »Blir

Digitized by Google

inte det här draperiet något snedt? ... Men hvart går du, söta Agatha?»

»Jag kommer strax igen», svarade den unga enkan, på hvars läppar lekte ett skälmskt leende. »Men vänta ... har inte herr Weber en käpp med guldkrycka?»

»En käpp med guldkrycka?» Härvid höll tant Lisen på att svälja en knappnål, som hon för beqvämlighets skull hade stuckit in mellan läpparne. »Aj, detta hade kunnat bli min död!»

»Käppen?»

»Nej, nålen ... hvad skall du i alla fall ...»

Men Agatha hörde ej vidare. Hon var redan ute i tamburen, der hon höll föremålet för sin efterfrågan mellan händerna, och efter att några sekunder hafva synat kryckan afskrufvade hon densamma, hvarpå hon med en triumferande blick gömde silfverslanten i den vid bamburöret uppståndna fördjupningen, ofvanpå hvilken den vackra guldsiraten utan svårighet åter fastskrufvades.

»Ännu en gång, Agatha, hvad i all verlden ville du?»

»Jag ville bara se om kryckan kunde skrufvas bort.»

»Du skyller mig för att vara nyfiken, men upprigtigt sagdt tror jag vi angående den saken kunna ta hvarandra i hand.» Tant Lisen hade blifvit vid särdeles godt lynne, hvilket syntes deladt af fru Riders, som en stund härefter med ett leende ögonkast följde herr Weber, hvilken med käppen i hand och ballistan i fickan begaf sig framåt gatan.

Segerkänslan hos Agatha blef dock ej af lång varaktighet, ty redan följande morgon, då hon vid sitt skrifbord var sysselsatt med antecknandet af veckans utgifter, fann hon den omtvistade silfverslanten instucken bland de lösa bladen i en penntorkare.

Digitized by Google

Hade den lilla guldknappen då icke varit tillräckligt fastskrufvad? Med en harmsen åtbörd skakade hon sitt hufvud och efter en kort fundering klippte hon bort ett af penntorkarens blad, vek det samman öfver myntet samt begaf sig in i en garderob, som hon upplåtit åt herr Weber. Der, med nål och tråd i hand, tog hon en öfverblick af de olika klädespersedlar, som voro upphängda, och slutligen, fattande en grå filthatt, sydde hon fast den invecklade silfverslanten under det breda band, som var viradt omkring kullen. Kastande en tillfredsstäld blick på sitt arbete, begaf hon sig med lätta steg ut i förstugan samt rodnade en smula, då hon der mötte herr Weber.

»Har ni redan varit ute?» sade hon.

»Med min portfölj under armen har jag ströfvat omkring», svarade han, »och jag, som inte på månader haft ritstift i handen, har än här och än der gjort små teckningar . . . också den plats, der jag träffade er i förgår afton är icke förglömd. Den var nu visserligen solbelyst och obestämda skuggor och dagrar funnos ej mera . . . ja, månskensromantiken var borta . . . det hela var en bild af en mera reel verklighet och fiskrarnes små båtar flögo hastigt förbi, medan nere vid sjöstranden en del nät voro upphängda till torkning . . .»

Under sådant samspråk spred sig öfver den unge mannens ansigte en svag färgskiftning, och, hastigt afbrytande sig, tillade han med en suck: »ja, verlden är dock skön!»

»Och den har nu ryckt upp er en smula.»

»Nej, det var ni, fru Riders, som på nytt öppnade mina ögon för det sköna.» —

Agathas ansigte var nu halft frånvändt, under det hon glädtigt svarade: »i så fall är ni mig stor tack skyldig . . .»

Digitized by Google

»Nej, jag tackar er icke . . . jag måste ju på nytt lära mig att säga ett farväl . . .» Han hade fattat fru Riders hand och, tryckande den flyktigt, begaf han sig in i sina rum.

Med ett tankspridt uttryck blickade Agatha några sekunder efter honom, derpå skakade hon hufvudet liksom hon ertappat sig med en dumhet, hvarpå hon skyndade in till tant Lisen samt började på det ifrigaste gripa in i dagens sysslor, i hvilka herr Weber emellanåt störde henne, än för att rådgöra om huru soarén på bästa sätt borde arrangeras eller huru de influtna medlen lämpligast borde användas o. s. v.

En viss förtrolighet hade på detta sätt uppstått emellan de båda unga personerna, på samma gång de, om ej precis med fiendtlighet, så dock med en fiendes uppmärksamhet observerade hvarandra, tillfölje af den lilla strid, som väl icke i ord, men i handling utkämpades dem emellan. De höllo sig på detta sätt i ett visst försvarstillstånd samt lade ganska skarpt märke till hvarandras görande och låtande. När derför på sjelfva soaréaftonen herr Weber, som väl icke sjelf dansade, men det oaktadt åt fru Riders i kotiljongen öfverlemnade en ordensdekoration, så kunde hon vid hemkomsten ej underlåta att, vid ett svagt skramlande ljud, rifva sönder den gyllene stjernan, då hennes aning besannades och hon höll det omtvistade myntet i sin hand.

»Han reser i morgon bittida», tänkte hon »och det blir nu slut på den här leken.» Att hon likväl var den, som slutligen skulle genomföra sin vilja, gaf ett litet leende åt hennes vackra ansigte och, svepande en sjal öfver baldrägten, begaf hon sig hastigt ut i förstugan, der en del koffertar stodo uppstaplade och färdiga till inpackning. Mellan fodret på ett af locken, gömde

Digitized by Google

hon nu den blanka tjugofemöringen, och gifvande den en liten afskedsnick, hviskade hon: »der kommer du nu att hvila lugnt!»

3.

Badgästerna hade samt och synnerligen flyktat bort från den lilla staden och fru Riders' hem nere vid hafsstranden var tyst, ja, enligt tant Lisens förmenande, rigtigt ödsligt.

»Det är den tråkigaste vinter, vi ha upplefvat», sade hon emellanåt, och hon. skulle rent af tynat bort, derest hon ej stundom fått muntra upp sig på en och annan intressant kaffebjudning.

»Agatha hade kunnat göra ett godt parti», anförtrodde hon fru Levertin, i det hon häntydde på kamrer Alstrands närmande och Agathas afvisande köld. »Ja, på hennes sätt skulle man kunna tro, att hon varit dödligt förälskad i den lille tjocke, rödnäsige Riders.»

»Hon beter sig på ett högst passande sätt», sade fru Levertin, som i sitt hem oupphörligen inviterade den värde kamreren, för hvilken hon gjorde sig ett moderligt nöje att framhålla sina väluppfostrade döttrars förtjenster. »Ett högst passande sätt . . . ett aktadt namn är det bästa af allt.»

»Passande», muttrade tant Lisen för sig sjelf, och så tänkte hon på den dag, då Agathas giftermål, i akt och mening, att denna skulle blifva väl försörjd, hade blifvit påyrkadt af hennes fattiga, sjukliga och nästan döende mor. »Flickan gjorde den dagen en ren uppoffring och

Digitized by Google

nu» — härvid skakade tant Lisen sitt hufvud samt erkände, att hennes förstånd stod fullkomligt stilla.

Hvad Agatha beträffar, hade hon en gång för alla undanbedt sig alla häntydningar på ett nytt giftermål, och när hon talat ur den tonen, då visste också tant Lisen, att det ej var värdt att sätta sig härimot. Den gamla damen blandade väl emellanåt sina kort och radade upp dem framför sig för att lika hastigt misslynt sopa dem tillsammans igen — intet var ju att tro på i denna verlden, och så åsåg hon med dyster sinnesstämning Agathas görande och låtande samt hjelpte henne att öfverräkna dagarnes utgifter och förtjenster. Men att så här behöfva gnida och vända på ett öre samt förneka sig all komfort, när man, i ett nu, hade kunnat blifva en bergad menniska, detta var något, som tant Lisen i sitt stilla sinne ovilkorligen måste klandra, och suckande betraktade hon Agatha, som icke tycktes önska den ringaste förändring eller förströelse, egnande sin tid åt handarbete, lektioner och den lilla fiskarflickans uppfostran.

Hvad herr Weber beträffar, så hade Agatha ett par månader efter hans afresa mottagit några skrifna rader, daterade Nizza, i hvilka han uttalade sin tacksamhet för vistandet i hennes hem, på samma gång han i en ask sände henne en bukett af friska blommor, hvilande på en bädd af mossa. Vid närmare undersökning af denna gåfva, krusade ett gladt småleende Agathas läppar — den lilla omtvistade silfverslanten låg åter i hennes hand och skyndande att gömma den under sigillet på det bref, hvarmed hon besvarade hans skrifvelse, ansåg hon sig åter vara den, som segrat. Månader hade nu förgått sedan den stunden och hon hade ej sport det ringaste från den unge mannen. Kanske hade han icke bekommit hennes bref, eller också möjligtvis tröttnat på att fortsätta med den

Digitized by Google

ingångna täflingen. På detta sätt var vintern förgången och våren knoppades ånyo.

I fru Riders' hem fejades och putsades och med famnen full af innanfönster höll jungfru Karin på att störta ned för vindstrappan, då hon bakom sig nere i förstugan varsnade herr Stenqvist, som i elegant öfverrock och galonerad hatt plötsligen uppenbarade sig.

»Jag har spräckt tre innanfönster!» skrek hon och föll direkte i den fine kavaljerens öppnade famn.

»Det skadar inte, jag har pengar till att ersätta dem», sade han och slog sig på bröstfickan. »Du må tro, jag inte kommer barsliten, som man säger», och nästan i samma sekund visste den näpna jungfrun, att han när som helst kunde komma på egen botten samt att icke några svartögda skönheter förmått tränga henne ur hans hjerta.

»Herr Weber . . . hur är det med honom? Är han då död och du har fått . . .»

»Nej, han har kryat upp sig hvar dag, sedan han var här . . . luften i södern har gjort underverk och i glädjen häröfver har han visat sig rigtigt liberal och gentil imot mig . . . nå, jag förtjenar det också . . . Men det var sant . . . jag har ett uppdrag att uträtta hos fru Riders.»

Att Agatha också för sin del kände en glad öfverraskning vid åskådandet af herr Stenqvists pomaderade hufvud, kan icke förnekas, och med leende blickar betraktade hon en större tafla, som den brunklädde gentlemannen högtidligt öfverräckte till henne.

»Ett så vackert månskensstycke, det är alldeles likt Ragnarsudden här i närheten», ropade tant Lisen. »Och månen lyser fram med rigtigt silfverskimmer.»

Men Agatha stod tyst och betraktade denna tafla, der sjö, berg och dal påminde henne om den stund, då hon för första gången sammanträffade med Anton Weber. Med

Digitized by Google

hufvudet lätt nedböjdt erkände hon sig nu besegrad, i det hon betraktade den lilla silfverslanten, som med sitt skimmer glänste fram ur molnen. Hennes ögon hade tårats och hennes hjerta klappade fort, ty vid ramen satt en liten skrifvelse af följande lydelse:

»Härmed återsändes låntagna tjugofem öre — det har varit ett lån, som har kommit mig att tänka på och att fästa mig vid er. Till er almoseutdelare passar jag icke, då jag sjelf som bönfallande räcker ut min hand. Låt mig icke ohörd vända mig bort ifrån er, — Agatha, — skänk mig den dyrbara gåfvan af er kärlek!»

Förmodligen hade Agatha öfvat barmhertighet, ty några timmar härefter satt bredvid henne på förmakssoffan herr Weber, som gång på gång bedyrade, att han var den lyckligaste man på jorden. På väggen uppöfver dem hängde den vackra månskenstaflan, och sedan tant Lisen en stund i stum förvåning stirrat på sin unga slägtinge och tänkt: »i det tystaste vattnet gå de största fiskarne», så omfamnade hon henne på det hjertligaste och, pekande på månen, berättade hon, för hvem som ville höra på henne, historien om det lilla silfvermyntet, hvilket icke allenast förenat tvänne älskande hjertan, utan också framkallat bekymmerfria dagar.

Digitized by Google

En rörande ballad.

Augustimånen sken på himlen blå
och daggens diamanter på hvart strå.
Ung Edvards hjerta brann, och sammalunda
förhöll sig hjertat hos stolts Kunigunda.

Hon ifrån jungfruburens fönsterkarm
mot honom blickade, så älskogsvarm;

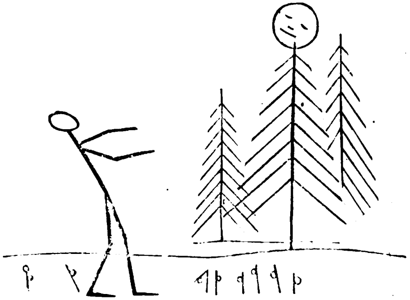

han kärlekshett sin famn mot henne sträckte,
men, ack, gunås, han ej till fönstret räckte.

Digitized by Google

»Din nedkomst här jag bidar, hulda mö!
Jag utan dig ej lefva kan, ej dö!
Oss vinkar, festklädd, väna rosenlunden.
Diana helgar kyska herdestunden.»

»O nej, min Edvard! Gräset är så vått.»
På knä besinningslöst han störtar brådt...

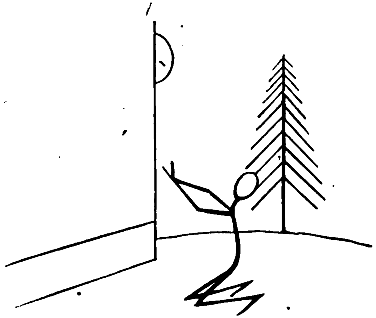

Fins hjerta, som står mot hans klagotoner?
Hon skriker: »akta dina permissioner!»

Digitized by Google

Hon ut sig böjer, ned sig sträcker mildt,
och Edvard framåt ilar glädjevildt.
Att henne nå, han hoppar högt med tjangs se'n,

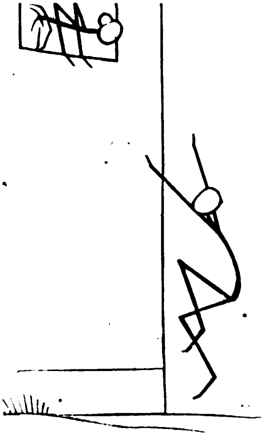

och hon, hon mister nära nog balansen.

(O, kärlek, kärlek, sänd från himlen ned!
För dig försakar ungmön nattens fred,
för dig hon vågar allt a prima vista,
kan sinnets och kan kroppens jemnvigt mista.)

Digitized by Google

Med hennes hjelp sig Edvard sväfvar opp

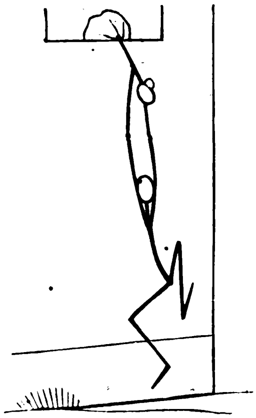

i fönstret. Och om kärlek, tro och hopp
de sucka saligt nu, de båda unga
och svärmiskt vidt på tankens vingar gunga.

Som månen skrider vestvart mer och mer;
de i ett annat fönster slå sig ner,
att ansigte mot ansigte sig finna
igen med oskuldens beskyddarinna.

Och välluktsrusig ångar sommarvind.
I häftig glöd är Kunigundas kind.
Han värmer sig vid hennes barm, den ljufva,
ung Edvard, som af nattens dagg fått snufva.

Digitized by Google

Och läppar närmas, blodet sjuder hett,

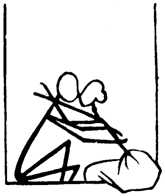

men ungersvennen nyser till i ett,
att bakut störtar hon, förskräckt af skallet,

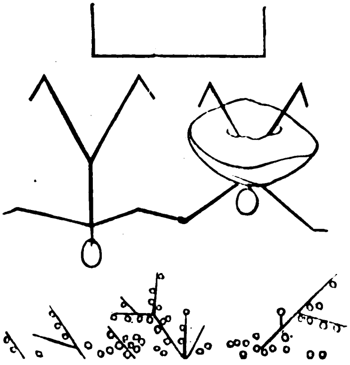

och han gör henne sällskap uti fallet.

Hur afgrundsgrymt dock ödet kastar lott.
Från sällhets höjd och njutnings öfvermått
de vräkts på hufvud ned bland krusbärsbuskar
och stå der fast, hur man med benen ruskar.

Digitized by Google

Men då Diana såg, att intet »lax»,
hon dem förvandlade till buskar strax.
Två skor och stöflar blott man s'en fick skåda
som enda spåren af de fallna båda.

Men spöklikt märks i midnattsmånens sken
ännu i snåret sprattling som af ben.

Och nejdens æolsljud melodiskt klaga
ung Edvards och stolts Kunigundas saga.

Klatsch.

Digitized by Google

Den surmulne kritikern.

Af

Cabriolo.

Öfverallt hvart jag går på teatrarne, vid första representationerna eller vid recettspektaklen för de små operettstjernorna, träffar mitt öga den surmulne kritikerns gråstripiga hufvud, der han sitter midt bland mängden, alltid på samma plats och med samma grimaser följande föreställningen.

Den iskyla han utbreder sträcker sig vida omkring. De unga flickorna, som icke begära bättre än att skratta, känna löjet stelna på sina läppar, då hans högtidliga blickar fästas på dem. De blifva förskräckta; de kunna icke mera roas af skämtet på scenen, deras nöje har grumlats och återkommer icke mer.

När de se honom med sitt kalla, orörliga ansigte, som är otillgängligt för hvarje uttryck af glädje, som aldrig lifvas af farsens gladaste upptåg, aldrig gripes af dramens mest rörande scener, tränga de sig ängsligt intill hvarandra, i det de hviska: »hvad har den der grobianen här att göra!»

Och hans kritiker sedan! De förstöra då helt och hållet humöret på de habituéer, som ännu hafva qvar sin naiva tro på kritiker.

Digitized by Google

Det är att märka, att sådane individer äro de tålmodigaste varelser på jorden. Den surmulne kritikerns publik förtröttas aldrig. Den hoppas alltid, att isen skall smälta kring den store kritikerns hjerta och leendet framlockas på hans läppar.

Men nej, deras hopp kommer alltid på skam. Det finnes icke ett så muntert lustspel, en så rörande dram, en så melodiös operett, att de kunna inspirera den surmulne kritikern till det minsta loford.

För dem, som följt honom länge, har hans taktik nu icke längre någon hemlighet. De känna nu hans program lika väl som han sjelf. Endast vid en blick på affischen till en ny pjes kunna de säga, hur den surmulne kritikerns omdöme skall lyda. De skulle kunna skrifva det på förhand, utan att ha sett pjesen.

Om man icke såge honom på teatern, skulle man kunna tro, att det är den metoden han följer.

Han tycker om det gamla; den uråldriga dramatiken beundrar han. Endast de, som lefde för sekler sedan, förstodo att skrifva för teatern. Det är en konst, som man nu icke tyckes känna till. Kotzebue, Molière, Racine — hvilken sistnämde man nu icke spelar hos oss, men som den surmulne kritikern tillkännagifvit sig dyrka — äro hans älsklingar. Men må aldrig namnen Labiche, Meilhac, Gondinet visa sig på affischen; döden, förderfvet, för så vidt som de bero på den surmulne kritikerns fraser, vänta dem.

Jag satt bakom honom vid första representationen af den sista franska farsen på en af våra småteatrar. Den afkylande närheten af den surmulne kritikern beherskade oss alla. Hvarje skratt, han såg på våra läppar, var en förolämpning... så tycktes han åtminstone betrakta det. Hvarje gång, han såg våra händer slås tillsammans till en

Digitized by Google

applåd, utgick från hans mun ett kraftigt »tst», som hämmade vidare applåder.

Man talade om för mig på teatern, hur hans kritik dagen derpå skulle lyda. Man ritade upp för mig konturerna af denna estetiska utgjutelse. Det var åtminstone icke skrattet i salongen och applåderna vid ridåns fall, som skulle inspirera den.

Nej, den var icke glad, denna kritik, jag måste erkänna det. De profetiske gossarne på teatern hade sagt sant. »Osmakliga inlägg» öfverflödade i den fars vi hade skrattat åt. »Bullersamma scener» hade stört den surmulne kritikerns frid.

»Hvad de äro lycklige ändå, desse store kritici!» suckade jag. »Öfverlägsne, svällande af omätlig visdom, vandra de omkring och blicka med förakt ned på de pygméer, som intet förstå af de dramatiska tingens höghet.»

Hvarför skola de behålla denna visdom helt och hållet för sig sjelfva! Hvarför ej dela med sig af den manna, himlen skänkt dem!

Jo, de måste dela med sig. Jag ville uppsamla litet deraf. Jag ville uppsöka kritikern och »interviewa» honom.

Jag gick till en person, som jag visste vara bekant med hela verlden, och frågade, om han kände den ifrågavarande mannen.

— Du kan skatta dig lycklig att hafva råkat på mig — sade han. — Jag är en af de få, som skulle kunna presentera dig för mannen. Han umgås nämligen med ingen; han talar med ingen. Fåordig och sluten vandrar han genom verlden, alltid allvarlig och stor i sitt allvar och sin tystnad. Man skulle icke veta, att han fans till, om man icke såg hans kritiker. Midt i natten kan man på sätteriet till den tidning, der han arbetar, få se dörren

Digitized by Google

öppnas. En knotig hand räcker in ett fullskrifvet papper. En sättarpojke fattar papperet och expedierar det vidare. Dörren slutes, några afmätta steg aflägsna sig utför trappan. Det är den surmulne kritikern, som lemnat sitt manuskript.

— När kan jag få träffa honom? — sade jag ifrigt.

— Kom i qväll kl. 6 på Norrbro. Den store kritikern har regelbundna vanor. Han passerar alltid vid den tiden deröfver. Jag skall vara dig till mötes. Jag skall presentera dig.

Den efterlängtade 6-timmen på aftonen kom och medförde åt mig min vän i sällskap med den store kritikern. Han var utan tvifvel förberedd. Presentationen skedde hastigt. Vännen, som presenterat, aflägsnade sig. Kritikern och jag stodo ensamma på trottoaren.

Han hade icke yttrat ett ord, då jag presenterades. Kallt som alltid hade han fattat min hand. Jag kände mig förintad, då jag gick bredvid denne mäktige man, af hvars visdom jag snart skulle lyckliggöras.

Jag frågade, om han hade något imot Blanchs kafé. Med fulländad diplomatisk skicklighet lät han mig icke märka, huruvida mitt förslag var honom i smak eller ej. Han följde mig endast stillatigande ... med passiv likgiltighet.

Vi vandrade tysta till Blanchs kafé. Vi gingo in och satte oss i en soffa i vrån bredvid musiken.

Jag frågade min gäst om kaffe med curaçao anstod honom. Med en bifallsnick besvarade han min fråga.

Vi fingo fram vårt kaffe och vårt curaçao. Under tystnad drucko vi vårt första glas af likören. Jag var förlägen, jag visste ej, hur jag skulle börja det samtal, efter hvilket jag så länge längtat.

Jag bad honom förlåta, att jag fört honom till ett sådant ställe som detta och icke till Operakafét, der de

Digitized by Google

store kritikerne kände sig bättre hemmastadde. Det var ett brott jag begått. Jag insåg det, jag borde ha tänkt på det förr.

Han ville icke motsäga mig. Han ville väl icke säga något obehagligt. Med fin takt föredrog han att tiga.

Jag var imellertid glad att jag träffat på hans smak i fråga om likörer. Han tömde några glas deraf. Jag tyckte det nu var tid att rycka fram med teatern.

— Hvad smaken har förändrats hos oss! Vi blifva allt mer och mer tyskar. Frankrikes aktier stå icke längre högt i pris.

Jag hade nämt den der stötestenen: Frankrike. Den surmulne kritikern tyckte icke om pjeser, som förskrefvo sig från Frankrike, så vida de voro yngre än 100 år.

Jag förskräcktes vid min djerfhet att så fort röra vid hans ömma sida.

Men han bemantlade ännu den vrede mina ord möjligen frambragt hos honom. Han väntade tydligen, att jag skulle säga något mera.

— Det är hårdt att få sina illusioner krossade, att veta att åsigter, som man omhuldat med den mest entusiastiska värme, äro falska och fåvitska. De muntra komedierna och de effektfulla skådespelen, som de der fransmännen... ack, de der älskvärde, snillrike fransmännen... förlåt att jag säger det... förstå att skrifva så väl, dem har jag dyrkat såsom det bästa af allt. Och nu kan jag förstå, att allt detta är endast värdelöst glitter, sådant, som icke anstår allvarligt folk att befatta sig med.

Jag gjorde en liten paus och såg på min kritiker. Men han ansåg det tydligen icke ännu vara tid att ingripa.

— Jag kan ändå icke annat än beklaga, — fortfor jag, — att det glada och intressanta elementet inom de dramatiska arbetena nu skall se sin tid vara ute. Hvar-

Digitized by Google

för skall en pjes nödvändigt vara tung och tråkig för att slå an?

Det var ett spörsmål, allt för djerft för att den store kritikern skulle besvara det. Han slog endast i de sista dropparne curaçao, som funnos i flaskan, och beredde sig att tömma dem.

Jag insåg, att litet mera fluidum var nödvändigt för att lösa hans tunga. Jag steg upp för att söka reda på kyparen, som syntes försvunnen.

Sedan jag påträffat honom och gjort min beställning, tillropades jag på återvägen, vid ett bord bredvid mig af en bekant stämma. Stämmans egare hade nyss kommit dit. Han bad mig slå mig ned bredvid honom.

— Jag är upptagen på annat håll, — svarade jag. — Jag sitter der i soffan.

— Jaså, i sällskap med honom. Det är åtminstone det mest tystlåtna sällskap, du kan önska dig.

— Tyst! — hviskade jag. — Han kan höra oss.

— Han höra! Det är omöjligt.

Han sade dessa ord med en ton, som hos mig uppväckte en plötslig misstanke.

Musiken började i det samma att spela. Det var ett potpourri ur en Wagnersk opera. Ni känner till de der skrällande effekterna: bastrummorna dundra, basunerna och trumpeterna larma af alla krafter.

Alla åhörarne i närheten af musikestraden hoppade till på sina stolar. Det var omöjligt att bli oberörd af detta buller.

Mina ögon föllo på mitt sällskap, kritikern. Då öfvergick min misstanke till visshet. Kall och känslolös som alltid, satt han och stirrade ned i den tomma curaçaoflaskan, likasom utan att hafva en aning om oväsendet strax i hans närhet.

Digitized by Google

Jag förstod nu allt, förstod, hvarför de glada farserna, de muntra operetterna, de talangfullt skrifna skådespelen lemnade honom fullkomligt oberörd.

Den surmulne kritikern var döf, stendöf.

Jag kunde sålunda icke med ord framställa den fråga, som länge sväfvat på mina läppar.

Det fans intet papper till hands. Jag skulle annars skrifvit den.

— Min herre, — skulle jag ha skrifvit, — hvarför har ni talat om bullersamma scener?

Digitized by Google

Biet.

Rakt nedanföre mitt vindsfönster stå
i trädgårdstäppan, så putsad och fin,
små trähus och kupor med barktak uppå
och deri logera beskäftiga bin.

Hur hvarje kan hitta sin farstu i fläng,
de lärde för eder se'n uttolka må;
men går något galet, strax vankas det däng
af stränge vaktmästrar, i portgången stå.

Barfotade bien helt arla gå ut,
tomhändta som skalder, men jemt vid humör;
när hem se'n de lända med Floras tribut,
de fått ett par stöflar, så gula som smör.

På en gång hörs plötsligt ett dånande »summ!»
Som jagadt af fan snor hvarteviga bi
och dagen blir mörk i mitt soliga rum:
det är hvad man kallar för bisvärmeri.

Digitized by Google

Ur kupan de trilla med hiskeligt skrik
och upp till att valsa i vildaste sken,
så luften tycks proppad af matematik
med cirklar, qvadrater, trianglar och ben.

Nu örtagårdsmästaren vet hvad han gör
och tittar försmädligt på svärmarnes tropp:
han sätter helt listigt i landet en stör
och binder en risbuske uti dess topp.

Nå, bien, gunås, skola fjeska de med
och hålla sig drottning; dock åt hvarje bi
hon är verklig mamma, det påstås — en sed,
som de »Med Guds Nåde» gjort till parodi.

Hon ock kallas »Visen» och leder de små,
ty hvart hon än flyger de svänga sin dans,
som »vännerne» efter P. W. månde gå:
ett hufvud med tusendetal såsom svans.

Men Visen är oftast till namnet blott vis
(på pricken lik folk, som den hallstämpeln bär!),
hon sätter sig i trädgårdsmästarens ris
och genast placerar sig sällskapet der.

När stören blir störfull och ruskan är tjock,
smygs svärmen inunder en kupa helt tyst,
se'n lägges på fångsten ett lakan som lock
och bien derom icke yttra ett knyst.

O Vise, en Dumbom jag kalla dig må!
Hvarföre så nappa på mästarens stång,
när öppet stod hela det glänsande blå
med skog, ängar, blommor och solljus och sång?

Digitized by Google

Nu släpar ju hela din äflande kull
från morgon till qväll, så att gubben kan gå
och taga fullt upp utaf honung i tull,
när annars han fått der med lång näsa stå!

Som dock egoismen hos menskor och djur
tycks vara en lag för vårt kroppsliga väl,
så bygg cell vid cell i din nyredda bur,
du undransvärdt skicklige arbetarträl!

Desslikes I hafven vår aktning och tack:
åt nöt *I* ej gifven en tjenst och pension —
hos eder allt overksamt drönarepack
döms skyldigt och afrättas utan pardon.

Chicot.

Digitized by Google

Folkhumor.

— Ni har varit full och slagit sönder dörrar och fönster på bolagskrogen.

— Ja, ä' det inte märkvärdigt, hr domare, och ändå tillhör jag inte sällskapet »Afsky krogarne!»?

Digitized by Google

Hos läkaren.

— Nå, herr doktor, jag får väl fortfarande äta min favoriträtt, som ä' buljong?

— Nej, visst inte.

— Åh, herre Gud, får jag inte äta buljong?

— Nej, men ni får *dricka* den.

Digitized by Google

Den förste Good-Templaren.

Burlesk

af

Memor.

»Tok-Torslund» var en afsigkommen »storfiskare». Storfiskare vore sådane, som hade egen »hax» (tvåmastadt, däckadt fiskefartyg) och egna fiskelägen norrpå. Tok-Torslund var också ordentlig borgare och hade i sin ungdom gått igenom läroverket. Han kunde ännu några latinska glosor. Men trots allt detta hade han sedan långt tillbaka sjunkit ned till hamnbusarnes led.

Det sades, att Torslund, som ännu bar spår af att ha varit en vacker karl, också egt en mycket fager hustru. Hon hade funnits drunknad i den smala och föga djupa ån utanför Torslunds sjöbod. Man hviskade om att Torslund icke varit alldeles främmande för detta sjelfmord, ty sådant var det tydligen, emedan ingen vuxen menniska kunnat drunkna i den der pussen utan att sjelf vara med om det. Och så var hon i blotta linnet.

Hura dermed än månde förhålla sig, vare sig det var af samvetsqval eller sorg eller kanske bägge delarne, nog

Digitized by Google

af, Torslund blef smått vriden efter den natten. Han ville gå i sjön och det hade kanske, när man bevitnade hans senare elände, varit det bästa han kunnat göra. Men han fick icke tillfredsställa sin lifliga böjelse för åvatten, tack vare sina närmastes vaksamhet.

Då försökte han skingra sorgen med bränvin och det lyckades, men så söp han också upp allt hvad han egde, undantagande sjöboden. Den behöll han, emedan ingen af fiskrarne ville köpa det lilla bofälliga magasinet, som sades vara besväradt af spökerier.

När han så gjort slut på allt, gick han omkring och tiggde lumpor och ben, dem han sålde för att släcka denna törst, som icke gifvit sig för haxen, gården, fiskeläget, båtarne och en massa nät och skötar.

Ungdomen skojade med Tok-Torslund på sitt vanliga grymma sätt, men han var mycket godsint och skrattade åt alltsammans. Han tycktes icke ega någon känsla af blygsel öfver sin djupa förnedring. Ovanligt stark fysik hade han, ty det syntes aldrig något spår af drinkarens darrning eller ålderns anlopp hos honom. Huru han de stränga vintrarna kunde härda ut i den oeldade, dragiga sjöboden med golfvet till lägerstad och några ryska bastmattor öfver sig, har förblifvit en gåta.

Följande sannfärdiga skildring tilldrog sig under den tid, då den illa beryktade staden X. just var i färd med att anlägga gasledning.

Det var en beckmörk Oktoberqväll. »Vargögonen», den tidens gaslyktor, kunde saklöst ha varit borta, ty man såg just ingenting medels dem. Sömniga, liknade de talgdankar med en ständig tjuf på veken. Jag kom gående öfver Nybron sakta och makligt. Allt var tyst, till och med vattnet nere i ån höll sig lugnt denna tid på året. Plötsligt stapplar någon öfver trappstegen jag nyss passerat,

faller, men reser sig hastigt och kommer så traskande med vinglande steg. »Nemo saltat sobrius», mumlade »någon» godlynt. Någon var Tok-Torslund, det slog icke fel.

Nu råkade jag känna min man litet närmare och jag smickrar mig till och med att ha varit den ende, som på den tiden intresserade sig för denna bottensjunkna existens. Men Torslund stod ej att rädda och gjorde mig blott en massa förtret. Jag hyste derför alls ingen lust att bli prejad, utan höll af och lät honom passera förbi. Han stannade ett ögonblick midt på bron, lutade sig öfver räcket och tittade ned i ån. »Det fins inga laxar nu för tiden, åtminstone inga glada», snörflade han och traskade vidare.

Tok-Torslund var tydligen mycket beskänkt. När han vek af, för att gå Strandgatan, just samma väg jag skulle fram, tog han en öfverhalning mot det hörnhus, der banken nu är inlogerad. Men strax bredvid låg ett tomrum mellan flyglarne och som han der ingenting hade att stötta imot, blef han arg och tog en gir rätt ut mot gatan. »Nog måtte väl den der tobaksängeln ha råd att bygga ett ordentligt hus», skrek Tok-Torslund. Men strax derpå utstötte han ett nästan nyktert: »åh, hut i h—e!» och så försvann han.

Hade jag nu ej vetat hvem den gänglande gestalten tillhört, så är det mycket troligt, att jag misstänkt något mycket fult. Ty detta tilldrog sig i min gröna ynglingstid, då Hin Håle ännu gick ute om nätterna. Man hade nyligen sett honom utanför »Tyska bagaren» och det var icke långt derifrån.

Men nu gick jag modigt fram till stället, der fyllbulten försvann, och fann, att gatan var uppgräfd på midten till något öfver två fots bredd. Man hade uppkastat denna graf under dagens lopp, men icke brytt sig om att utsätta någon signal, trots beckmörkret. Så att det på sitt sätt

Digitized by Google

var tur för mig, att Tok-Torslund dykt upp i farvattnet, hvadan jag ansåg mig böra försöka hjelpa kräket litet till rätta.

Jag såg ned i grafven och om en stund, när ögonen blifvit något vana vid att stirra i mörkret, tycke jag mig upptäcka gubben. Men något spår till rörelse förmärktes icke. Han var tydligen domnad.

»Hallå dernere, hur är det med er?» skrek jag. Intet svar. »Hör ni inte, har ni gjort er illa?» Lika tyst. »Jaså, din best», menade jag, »jag kan just undra om du lystrar till det här: vill du ha dig en sup på qvällskröken, ditt ärkefä?» — Nej, det tog heller icke.

Öfvertygad att han var sanslös, började jag grubbla öfver huruledes jag, utan att stöta på brandvakten, skulle få den druckne ur grafven. Jag tände en cigarr, alldenstund jag redan vid denna tidiga ålder funnit, att tobaksrökning mäktar gifva en goda idéer. Också fick jag en som strax skall serveras.

Jag ämnade just hoppa ner i gropen, för att använda min enda återstående fosforsticka till att taga vara på min hittebroder, då jag hejdades af en rörelse dernere.

Händer hördes trefva omkring och så förnams ett oredigt mummel. Men derefter kom ordentlig svenska.

»Hva' i sjuhundra billioner skock - - tyst Torslund - - tyst säger jag, du ska' inte svära på sabbatsafton. Nej, inte det inte. Men fy tusan ändå hva' här är blött. Hvart jag stäfvar, så är det bara ler och vatten. Husch, så ruskigt! Den som nu hade sig ett qvarter bränvin ändå. Men hur f-n har jag kommit hit, hva'? Kan nå'n kristen själ säga mig det? Hm, hvad är det här för slag?»

»Gamla fyllbytta», ljöd en särdeles hemsk röst uppifrån (det var min, men den kan låta hemsk, den ock!), »du ligger i grafven, så nu vet du det. Det står inte på

Digitized by Google

förrän du skall upp och dömas och *den* processen blir inte tvistig.»

Allt är tyst en liten stund. Derefter börjar rösten nere i gropen:

»Hva' var det der? Hå, Herre Gud! Jag såg bara liksom ett kol, ett brinnande kol. Det kunde väl aldrig vara - - tyst Torslund, inga namn efter - - tyst säger jag. I grafven. Det var hva' jag nästan kunde inbilla mig. Ack, jag min syndare, mitt nöt, min tiodubbla fyllpropp! Ja, nu mins jag ju allting som om det varit i går. Passerade Nybron, tog en öfverhalning, ramlade ned från kajen bums i ån. Jag var plakat full och sjönk som ett stycke bly. Jag sjönk inte som Sofi - - tyst! Och nu är jag i grafven. Ett elände från början till slut. Men det är för märkvärdigt att jag inte ligger i en kista. Nog f-n hade de kunnat bestå mig en fattigkista, jag som likvisst var borgare och betalde utlagorna till fattigvården tills det klicka' i multumet - - Heu me misserrime! nu förstår jag. De ha tagit mig för en sjelfspilling och vräkt mig hit - - i tysthet. Åh, det går rundtom i skallen på mig, det käns förb - - - tyst — det käns som jag ännu vore på kappadosis och ändå måtte jag väl inte fått en tår kanske på året, kanske hundra år, kanske tusen. — Hvem f-n vet, hur länge jag legat här i ensamheten. Inte smakat en droppa på tusen år, nej, hör nu, Torslund, nu är du då *rigtigt* tokig — du var bara halfvägs när du traskade på gatorna som ett spektakel. Förb. - tycker jag inte jag känner en alldeles förträffelig bränvinssmak i mun just nu för tillfället - -»

»Den ska' du minsann mista, så sant Hin Håle lefver, din förstockade krabat! Jag ska' allt veta glödga ur den i min bästa gryta», ljöd åter den förfärliga rösten uppifrån.

Åter inträdde en paus. Jag (den förfärliga rösten)

Digitized by Google

lade näsduken under byxknäna, gömde cigarren och lyssnade mycket noga, ty nu mumlade gubben dernere så lågt, att det var mödosamt nog att kunna uppfånga följande:

»Undrar, om han är borta nu - - Husch, ett sånt förskräckligt öde! Vore jag inte död, så doge jag knall och fall utaf bara förskräckelse. Jo, nu har jag ställt det bra till för mig igen. Inte nog med som det är, utan jag ska' gå och förarga sjelfva f-n också. Bara jag hörde talas om grytan, så slutade jag frysa. Men ligger illa gör jag — en liten brassning skulle inte skada. Was ist das? Kors för tusan, hur ska' jag förstå det här? Kurre ligger ju i fickan hel och i sin ordning. Tyckte väl det hörde till pjesen, gubbarne, som forsla mig hit. Undras just, om de lemnat mig litet nattbränvin. Jag ska' bara känna efter - -»

»Stopp ditt gamla fyllsvin, du måste väl aldrig tänka supa ända nere i grafven — —!» ljöd åter den graflika rösten.

»Var nådig, ers excellens, var nådig. Procumbit humi bos. Jag är en oxe, ers excellens, men oxen vill dricka. Jag ska' bara ta' en tår, bara en liten perla, ack, en endaste liten perla! Sedan kan ju ers excellens hålla till godo - -»

»Hut, Torslund, bjuder du mig på finkel?»

»Ack, ers nåd, bara en liten perla - -»

»Du är oförbätterlig. Här ser jag en verklig illustration till det der jordiska ordspråket, att den smak kärlet fått, det får det behålla. Om du nu, posito, skulle komma upp till jorden igen, förblefve du allt samma fylltratt du varit de senaste tjugo åren, fast du visste hvad som väntar dig. Kom ihåg, min hetaste gryta!»

»Ack, ers höga nåd, haf ännu litet förbarmande med en gammal man, som slagit sig på dricka utaf sorg. Jag

Digitized by Google

drack för att glömma, men just derför att jag inte glömde, så söp jag. Quod erat demonstrandum. Men nu tror jag, att jag skulle låta bli glaset, bara jag kom ihåg grytan.»

»Godt, Tok-Torslund, godt. Lofven är god, men hållen är bättre. Det faller mig in något. Hör på, du suput, du vet att jag är lifvad för kontrakter. Lofva mig att du skall blifva hvad man kallar absolutist, det vill säga afhålla dig från all spirituosa, till och med öl, så skall jag göra ett experiment med dig och släppa upp dig ännu på ett år. Men märk mina ord: vid första droppe spirituosa, ligger du bums i grytan.»

»Låt mig fresta på, ers excellens, låt mig försöka, det är ingen skam att bjuda till. Så usel jag är, har jag en gång varit en nykter man och borgare och fiskare till på köpet. Borgare och fiskare kan jag väl icke bli mera, men nykter karl kanhända. Hu, bara jag tänker på grytan, så längtar jag efter vatten, och det har jag inte gjort på den dag jag mins. Det går nog, ers nåd, det går bättre än ni tror.»

»Prata inga dumheter, usla jordmask, jag tror ingenting, minst på goda föresatser, som jag har till trottoarer i min inkörsport. Imellertid har du nu hört min stadga. Du har gifvit ditt löfte om nykterhet, så att den saken är klar. Försök nu att reda dig, så skall jag draga dig upp på den usla jorden igen. Den är då inte mycket att stå efter, men I usle dödlige äro nu en gång ett slägte med dålig smak. Men blunda, ty annars bländas din syn under den farliga vägen från dödsriket. Jag skall nog ledsaga dig till ett ställe, hvarifrån du sjelf kan taga dig fram.»

Tok-Torslund lyckades verkligen resa sig. Jag blossade på cigarren och upptäckte så hans famlande händer. Den tiden var jag ovanligt stark i armarne, så att jag ledigt halade upp min man. Derpå satte jag honom ordent-

Digitized by Google

ligt på fötter, band näsduken för hans ögon, tog honom så vid ena handen och bogserade honom framåt.

Den stackars karlen darrade från hufvud till fot. Han var, tror jag, af naturen just ingen backhare; men nu var han mera rädd än jag förr eller senare sett någon vara. Jag sade ingenting och han teg också. Ändtligen voro vi invid den gamla sjöboden.

»Godnatt nu», sade jag hviskande. »Stå här med slutna ögon fem minuter vid pass och gack sedan och lägg dig i ditt gamla bås. Kasta så buteljen genom gluggen, blif nykterhetsvän och glöm inte grytan!»

Någon tid derefter blef det illasinnade samhället X. mindre behagligt öfverraskadt af att finna Tok-Torslund i snygga kläder löpa omkring och bjuda ut den då i gryende andliga kretsar ytterst populära boken »Blodbrudgummen». Han var sedan en af dem, som följde den beryktade Erik Jansson till Amerika, der han lärer hafva mycket medverkat till bildande af den nu så vidt spridda Good-Templar-orden, der Tok-Torslund officierade som det varnande exemplet. Han passade så mycket mer dertill som den röda näsan ännu qvarsatt, lik en af dessa gamla blodfläckar, hvilka hvarken såpa eller tid förmå aftvå.

Digitized by Google

Trollmakt.

Chi mi ama mi segua!

Hon var växt som en lian,
hade små och fina händer,
dito fötter, hvita tänder; —
var till yrket kurtisan.

Digitized by Google

Och hvarthän signoran gick
eller rodde i gondolen,
kunde ingen motstå strålen,
som sköt fram ur hennes blick.

Den slog eld som stål och flinta,
stal ett hjerta, qvickt som hin,
rusade som gammalt vin,
kom en Cato lätt att slinta.

Dogen sjelf, så sade man,
en gång druckit hennes viner,
skuggats af de sänggardiner,
bakom hvilka nog han fann

Paradiset, icke vaktadt
af en ängels flammosvärd,
ty från snöhvit hufvudgärd
dit direkt hon gubben fraktat . .

Ja, Venezia låg på knä
för den blonda Giulietta,
för den stolta, den koketta —
o, hur ljuft hon kunde le!

Sporde någon dristigt då:
»säg mig orsaken och grunden,
hvarför du från första stunden
kan en man i fjettrar slå?»

Digitized by Google

Svarade hon kort och kallt:
»det står skrifvet här i ringen;
derför att — 'jag älskar ingen';
nu ni vet det: — det är allt.» — —

Men Venezia låg på knä
för den blonda Giulietta,
för den stolta, den koketta —
o, hur ljuft hon kunde le!

Daniel.

Digitized by Google

Älskarens frack.

Humoresk af *Paul von Schöntan.*

Öfversättning af *Alma Rek.*

. . . »Låt min Fritz sköta om det der», sade värden på ett af småhotellerna i den anspråkslösa kurorten Bad Kösen, belägen på södra sluttningen af Thüringerwald, då jag började att ur min reskoffert uppacka mina tillhörigheter, för att antingen hänga upp dem i klädskåpet eller nedlägga dem i byrån. »Min Fritz», fortsatte han, »är en ypperlig tjenare, den bästa och ordentligaste borstare, jag någonsin haft, och han förstår sig så bra på sådant der!» Efter denna försäkran ropade värden högljudt på sin förträfflige tjensteande.

Det töfvade ej länge, förr än Fritz, temligen makligt, kom knogande tre trappor uppför. Inkommen på mitt rum, lade han sin galonerade mössa på en stol vid dörren, torkade händerna på sitt lysande röda förkläde — de thüringska hotelluppassarnes igenkänningstecken — och tog hand om mina saker.

På ett sådant litet hotell, der man snarare är att betrakta som barn i huset, än blott som tillfällig representant för rummet nummer det och det, gör dylika små omsorger en rigtigt godt. Jag tackade derför den gemytlige värden, som aflägsnade sig under oupphörliga bugningar.

Digitized by Google

»Min Fritz», såsom värdens familjära benämning lydde, var utan tvifvel ganska villig, men jag tyckte endast, att den beprisade kammartjenaren föreföll något slarfvig. Till en början lät jag honom fritt hållas, förlitande mig på värdens lofordande försäkringar, men då min kära Fritz helt ogeneradt lade mina hvita västar på golfvet, fann jag mig verkligen föranlåten derimot göra en liten anmärkning.

Han framstammade ett »Herr' jess!», och vid en derefter af mig anstäld inspektion, visade det sig, att det var åtskilligt att ändra om. Så hade mina kragar och manchetter hamnat i klädskåpet, hvarimot mina skodon åtnjöto den sällsynta äran att makligt ligga i byråns nedersta låda.

Af en händelse kom jag att göra en fråga. Men detta skulle jag aktat mig för! Ty mig sjelf ovetande drog jag upp damluckan till det ordsvall, som nu flödade öfver borstarens läppar.

Efter några allmänna betraktelser öfver väderlekens inverkan på kurgästernas antal, kom han att tala om sin egen värda personlighet samt de resande, som för närvarande gjorde »hotellet den äran». Efter slutad tjenstgöring vid arméen, erhöll han sin nuvarande plats, och denna var omfattande och ansträngande nog. Fritz var nämligen på samma gång borstare, portier, ciceron och kusk samt fick dessutom vid förefallande behof biträda vid serveringen i matsalen.

»Ni ska' komma att trifvas mycket bra hos oss», sade han, under det han sökte efter hänget på min paletå, »ty maken till luft får man leta efter; den är så präktig, att man skulle vilja äta den med sked! Och skogen sedan! Den är, min själ, inte som på teatrarne målad på väf, utan det är en doft och ett sus, som är alldeles beundransvärdt. Också har här alltid varit många

Digitized by Google

Berlinare — ja, jag har också varit i Berlin, tjenade på gardeskyrassiererne — som ni kanske redan hört. — Der just bredvid, i tjugusjuan, bor ännu en mycket fin herre; i morgon är det åtta veckor sedan han kom hit. Förut bodde han i första våningen, men nu har han dragit in på staten och flyttat en trappa högre upp. Efter första veckan tänkte han resa sin väg, men det blef ingenting af. Och så har jag hört honom säga vecka efter vecka, men det stannar alltid vid bara prat. Ja, så är det med herrskaperna! Det heter i morgon eller öfvermorgon, ända till dess det står »sex veckors logis» på räkningen Sanitetsrådet från Danzig har också redan tvänne gånger haft packat, men så betänker han sig och gör oss fortfarande för en tid den äran att hålla till godo med som vi ha det. Vet du hvad, sade till och med senast i går den gamle herrns fru — hon är ett så trefligt fruntimmer, så ni kan aldrig tro det — luften här gör verkligen vår Gretchen — det är deras dotter, och én rigtigt vacker flicka — så godt... nå; och då blir det ej vidare tal om någon afresa. Med byggmästaren i rummet bredvid går det alldeles likadant...»

»Min Fritz» var nu färdig med sitt arbete. Han försvann, men kom efter ett par minuter tillbaka med ett par ljus, som han satte i de blankpolerade messingstakarne. Härvid tog han dock allt för mycket sin, säkerligen vid gardeskyrassiererne uppöfvade armstyrka i anspråk, ty han afbröt båda ljusen. Han låtsade dock ingenting om, utan placerade stakarne på hvar sin sida om en vattenkaraffin af lergods.

»Så der, nu är det i ordning», sade han i det hans ögon mönstrande flögo kring rummet. »Önskar herrn någonting, så ryck bara på den här...». Fritz pekade på

Digitized by Google

en med stora glasperlor besatt klocksträng, som hängde på väggen vid sängen.

Härefter aflägsnade han sig under upprepade krumbugter, men råkade dervid att i hastigheten stöta pannan imot dörrposten. Sedan han väl kommit ut i korridoren, hörde jag, huru han svor öfver sitt ofrivilliga missöde.

Imellertid hade det börjat att duggregna, hvarför jag stannade qvar på mitt rum, satte mig vid fönstret och njöt af den tilltalande landskapstafla, som utbredde sig för mina tjusta ögon. Äfven den »fina herrn», som bebodde nummer tjugusju, sökte förströ sig på samma sätt som jag. Också han blickade ut genom sitt fönster. Han bar en grå kavaj med gröna kantband och uppslag samt försedd med hornknappar. Dertill hade han ljusgult lockigt hår, så att jag genast ej kunde låta bli att tänka på Max i »Friskytten». Var det inte en märkvärdig tillfällighet, att han just sakta hvisslade den vackra, allbekanta melodien till »Vi binda dig en bröllopskrans»? Visserligen hvisslade han ej fullkomligt rent, men det lät i alla fall inte så illa. Tidt och tätt afbröt han sig plötsligen. Snart nog märkte jag, huru vid hvarje paus en ung flickas hufvud, prydt med en röd bandrosett, blef synligt i ett af de närliggande fönstren. Det måtte nog vara den danzigska Gretchen, för hvars skull den der byggmästaren hade stigit närmare himlen, eller, rättare sagdt, dragit en trappa högre upp — tänkte jag.

Min granne blickade ett par gånger upp imot himlen; hvad han der såg för intressant, kunde jag inte bli klok på, ty mig föreföll det endast som om en ofantlig paraply varit utspänd öfver trakten.

»Ingen utsigt!» suckade han, just som det lilla änglahufvudet en gång följde riktningen af hans blick.

Digitized by Google

»Men pappas barometer har stigit», fortsatte den lilla hastigt, »kanske det ännu kan klarna upp!»

»Ja, vi kunna ännu få en vacker afton», medgaf han förhoppningsfullt.

Då jag förmodade, att de båda ungdomarne hade något mera än väderleksiakttagelserna att meddela hvarandra, flyttade jag mig till ett annat fönster. Nu hörde jag ej längre deras samtal; endast då och då nådde ett nästan barnsligt, men plötsligen undertryckt skratt mina öron, hvarjemte de väldiga rökmolnen från min grannes cigarr sakta drogo förbi mina ögon. Beklagligtvis hade det danzigska sanitetsrådets barometer uppväckt förhoppningar, som icke uppfyldes. Det fortfor att duggregna, och först när solen dalade bakom de mörkgröna skogstopparne, kunde man företaga en försenad aftonpromenad.

Då jag vid tiotiden återkom till hotellet, fanns ännu ett litet sällskap qvar i matsalen. Det hade dragit sig något afsides för sig sjelft; en dam sjöng några af Gumberts och Abts sånger. För att sätta ännu flera af sällskapets medlemmar i tillfälle deltaga i det lilla aftonsamqvämet, ackompagnerades hon af en äldre och en yngre dam på ett skrälligt piano, hvilket genom den ihållande fuktiga väderleken lidit betänkligt. Fröken Gretchen och hennes föräldrar syntes ej till. Vid det hästskoformiga, snyggt dukade bordet satt helt ensam mannen i den grå kavajen. Framför honom stod en brinnande fotogénlampa, och han höll som bäst på, att med föga gastronomisk pietet skafva de sista köttpartierna från en dufva eller dylikt. Stillatigande bugade vi oss för hvarandra, hvarefter presentationen snart skedde. Min »Max» var en arkitekt ifrån München; Fritz hade kallat honom för »byggmästare».

Vårt samtal, hvilket ofta afbröts af den välkomna kulinariska och ofrivilliga musikaliska njutningen, rörde sig

Digitized by Google

om de allmänna förhållandena på den ort, der vi nu befunno oss. Om samtalet tillfälligtvis föll på sanitetsrådets dotter, så skyndade han sig att mer eller mindre skickligt leda det in på något annat. Det tycktes, som om den unga damen alldeles inte skulle finnas till för mitt medvetande. Jag erfor, att han för flere dagar sedan »med största nöje» skulle rest hem, om inte den »slarfven» Fritz genom försummelsen med ett bref, dragit ett streck öfver arkitektens beräkningar.

»Jag befinner mig dessutom i en något kritisk belägenhet», sade den unge mannen och sköt tallriken ifrån sig, hvarefter han flyttade sin seidel närmare. »Det der brefvet innehöll nämligen ett uppdrag för min skräddare, emedan jag ej kan låta betjena mig af de härvarande beklädnadsartisterna. Ja, det skall ni nog förstå, så snart ni har sett infödingarne här vid dagsljus. Nu sitter jag här i en vacker klämma. Jag ville lefva helt tillbakadraget och för mig sjelf, alldeles som på en säterhydda i Alptrakterna, och det var endast table d'hôten, jag inte tänkte undandraga mig. Men det der låter inte så lätt förena sig; vissa etikettsfrågor gälla nu en gång för alla öfver hela den civiliserade verlden.»

»I ert ställe hade jag då genast packat in», fortsatte jag.

»Ja, det hade jag rigtigt nog måst göra, men —»

Arkitekten strök sig om hakan och såg bort åt den musicerande gruppen.

De båda damerna fortforo att ihärdigt hamra på tangenterna; många af sällskapet dolde en gäspning. Jag hade medlidande för båda parterna.

Min vis-a-vis var något tankfull, gång på gång framtog han en liten biljett ur fickan, och tycktes för hvarje gång noga genomläsa en ny rad.

Digitized by Google

Vi lemnade samtidigt salen och gingo genom den dunkla, tysta trädgården till en af byggnadens sidoflyglar. Då vi kommo midt framför lampan i trappuppgången, mönstrade mig hastigt arkitekten från hufvud till fot. Något förvånad blickade jag i min tur på honom.

»Ni är betydligt större än jag», anmärkte han till hälften frågande.

»Så förefaller det mig verkligen — och äfven något starkare . . .» inföll jag något spetsigt. Icke derför, att jag hyste någon fruktan för den lille arkitekten, utan derför, att han föreföll mig något påflugen.

»Äfven starkare», upprepade han tonlöst. Då vi hunnit uppför trappan, sade han: »i dag ha vi ju måndag?» Derefter räknade han sakta för sig sjelf: »tisdag, — onsdag, torsdag—»

Vi bjödo hvarandra godnatt och gingo på våra rum.

»Ett synnerligen intressant sällskap är han då just inte», tänkte jag ett par minuter innan jag upplefde den förskräckelsen, att räddningslöst sjunka ned i hotellsängens fjädergraf, och min sista önskan gälde en förändring i väderleken.

Följande morgon vaknade jag senare, än jag hade önskat. Der ute strålade det klaraste solsken, och från trädgården hörde jag röster af talande personer. Några mera morgongiriga än jag roade sig redan med ett ringspel. Jag tittade ut genom fönstret. Den unga danzigskan hade just varit lycklig nog få ringen qvarhängande på kroken. Alla applåderade, äfven arkitekten, hvilkens blickar hängde fast vid den unga tärnans behagfulla gestalt. Han bar på armen en mörkblå ylleschal, hvilken utan tvifvel tillhörde Gretchen. Hans alpkostym fullständigades i dag af en liten, rund hatt af grof, grå filt.

Då han skulle kasta ringen, träffade han vanligtvis

Digitized by Google

en af de kringstående, i lyckligaste fall trädet, men aldrig den deri inslagna kroken.

Vid bordet talade man som vanligt om reseplanerna. Sanitetsrådet, en äldre herre med strängt utseende, som satt bredvid sin fru, en vördig dam med en kokett spetshufva, var besluten att ovilkorligen afresa på fredag eftermiddag.

Då jag i skymningen stod vid mitt fönster, företog danziger-familjen en promenad. Jag såg dem alldeles som de försvunno bland körsbärsträden, som omgåfvo vägen till skogen; en liten schalett, som fladdrade för vinden, var deras sista spår. Jag lutade mig ut genom fönstret och upptäckte, att min granne ifrigt viftade med en stor duk.

Vi möttes i trappan.

»I dag ha vi tisdag, inte sant?» sade arkitekten grubblande. — »Tisdag, — onsdag, — torsdag — det går —»

Han gick bort åt skogen. Då jag åter råkade honom dagen derpå, var han mindre tankfull, ett visst drag af glädje strålade öfver hans tilltalande ansigte med dess små, rödletta mustacher.

»Ni är betydligt starkare», voro de första ord, som han riktade till mig, »det skulle inte gått; och er figur... Vet ni om, att de resa på fredag klockan 6 och 20 minuter eftermiddagen; — då reser sanitetsrådet.»

»Fredagar äro olycksdagar», svarade jag för att något säga, då hans meddelande alldeles intet intresserade mig.

»Inte alltid, men ibland derimot en mycket vigtig dag... Är ni belåten med er skräddare? — Håller han ord? I allmänhet äro de dock föga pålitliga, de der skräddarne, inte sant? Hittills har jag alltid haft god tur. Än ni?«

Derpå berättade jag honom en anekdot om en präk-

Digitized by Google

tig mästare, som en gång hade i uppdrag leverera en frack till en utanför hufvudstaden boende person. Det låg mycken vigt uppå, att fracken lemnades på bestämd tid. En qvart före det sista bantågets afgång var allt färdigt, så när som på knapparne, hvilka ännu måste sys fast. Då sprang skräddaren ned från sitt bord och ilade som han var i skjortämarne till jernvägen. Han löste sin biljett, och ett, tu, tre satt han redan i kupéen med nål och tråd, samt sydde allt hvad tygen höllo. Framkommen till nästa station, kunde han nu der leverera fracken fullt färdig med knappar och allt.

»En förträfflig man», sade arkitekten med komiskt allvar. »Ja, mången gång kan mycket bero på att ett dylikt uppdrag effektueras i rättan tid. Vet ni, att jag redan velat bedja er hjelpa mig med er frack, eller, om ni inte medför någon sådan, med er bonjour. Om ni derför visste, huru jag i går afton afundades er; ack ja, ett par meter svart tyg kan bestämma menniskans öde. Inte kan jag taga det afgörande steget i den här kostymen. Men, Gud ske lof, tills i öfvermorgon afton är ju tid och på förmiddagen kommer paketen med posten. Tänk, om den inte skulle komma! Men det här är lugnande.» Han framtog ett telegram — det var detta, som jag på aftonen för vår bekantskap hållit för en biljett — och läste det högt för sig. Det lydde: »Beställda tillskuret, sys i natt, afgår med posten i morgon.» Sedan han stoppat på sig detta glädjebudskap, fortsatte han:

»Om han håller ord, är det bra. Fröken Gretchen har gjort allt hvad hon kunnat för att uppskjuta familjens afresa, ty kommer hon väl bara åter till Danzig, börjas en annan historia med en kusin, som fadren gynnar.»

Efter dessa meddelanden måste jag finna hans oro berättigad. Jag återgäldade hans förtroende, hvilket han

Digitized by Google

helt omedvetet hade skänkt mig, genom att trösta honom dermed, att den oumbärliga frack, som skulle lägga grunden till tvänne menniskors lefnadslycka, med all säkerhet skulle inträffa i behörig tid.

Vid table d'hôten talade man om drömmar. Äfven sanitetsrådets lilla, lifliga dotter hade något att omtala. Under den förflutna natten hade hon nämligen drömt, att hon med feberaktig brådska sytt flera tusen styng på ett svart tyg. Arkitekten rodnade och lutade sig öfver sin sopptallrik.

På torsdagen såg jag honom strax före sängdags.

»I morgon är det den stora dagen», suckade han, »och nu är det vigtigaste plagget i hela mitt lif redan på väg. Under sömnen skall jag följa det på dess färd. — God natt!»

Då jag uppsteg, var min granne redan på post vid sitt fönster. I stället för den vanliga morgonhelsningen sade han: »tåget är anländt och Fritz måste komma på ögonblicket!» Då svängde den väntade med hotellets enspännare om hörnet. Jag såg honom först och ropade nu till Fritz: »var paketet med?» Han nickade och pekade på bakre vagnslådan. Arkitekten sträckte genom fönstret ut sin hand imot mig; hans ögon glänste. »Hvilken skada att ni redan måste resa i förmiddag», sade han till mig. »Jag ber er, kom ned i trädgården, vi kunna ännu en gång frukostera tillsammans; jag är rigtigt rädd för att vara ensam, så på samma gång glad och orolig känner jag mig.

»Men vill ni inte först profva fracken?» frågade jag honom välmenande.

»Till intet pris; tänk er bara, om den nu inte skulle passa mig . . .»

I trappan mötte oss den evigt småleende Fritz. Jag

Digitized by Google

gaf honom några order angående mina saker; det var ännu åtskilligt att packa, och sådant der var ju Fritz, enligt hans husbondes påstående, klippt och skuren till. Vid half elfva skjutsade han mig till bangården.

»Tillåter ni, att jag följer er?» bad min unge vän. »Ni har under dessa dagar visat er så deltagande och välvillig, att jag måste använda de sista minuterna att bibringa er en bättre tanke om mig, än hvad min förra oro hittills kunnat medgifva.»

Han följde mig till perrongen, jag steg in i vaggongen, ty det kurirtåg, som skulle föra mig till mitt hem, gjorde sig knappast tid att stanna ett par minuter.

»Om några timmar är allt afgjordt!» sade han med en min, som tycktes bedja om ett tröstande ord.

»Mod bara!» ropade jag till honom genom kupéfönstret. »Nu, när ni kan visa er i en salongshjeltes rustning, skall det snart gå . . .»

Han tryckte min hand och nickade ett par gånger förläget. Tåget satte sig i rörelse. Med väldiga steg ilade den unge mannen i grå kavajen mot hotellet. »Lycka till!» hade jag ropat efter honom.

— — — — — — — — — — — — — — —

Jag kom lyckligt hem. Min hustru packade redan samma afton upp min reskoffert, men rosade ingalunda »min Fritz'» sätt att packa och hålla reda på saker.

»Du har ju bara tio af de tolf skjortor, du förde med dig, och fyra af dina näsdukar med kulörta border felas», hette det.

»Men, kära gumma, under en sex veckors resa . . .»

Mina ursäkter afbrötos plötsligen.

»Hvad är det här? En ny svart frack! Hvar har du köpt den; inte behöfver du någon ny? Din gamla är ju ännu bra.»

Digitized by Google

»För tusan, en ny frack, säger du?»

»Se sjelf!»

Jag tog upp klädesplagget, det var spritt spångande nytt; verkstadsparfym doftade ännu från fracken och ur ena fickan föll en räkning — från en skräddare i München!

Min stackars vän! Om han inte vid sin återkomst till hotellet grundligt piskade upp »min Fritz», måtte vår unge älskare varit i besittning af en ängels tålamod.

Digitized by Google

Kraftprof.

Hon. Tycker du om melon?
Han. Nej, dertill är min mage för svag.
Hon. Och ändå kallar ni, karlar, er för det starkare könet!

Digitized by Google

Brackiad.

Käre vän, du nogsamt bör,
om du första gången
allt för witzig herre hör,
hålla honom stången:
hur gemytligt han må snacka,
är han kanske blott en bracka.

Om en dag du råkar så
en, som fritt spenderar
och som hojtande går på,
när han reqvirerar
samt vill glas på alla pracka,
tro, »wohlthätern» är en bracka.

Om du finner så en ann,
då han knäpper nötter,
på en kärna bjuda kan,
men strör skal för fötter:
nöt! om du ej må dig packa
bort och strax från sådan bracka.

Digitized by Google

Om du pengar lånat har
åt en fattig satan —
och han sedan schappen tar
undan dig på gatan:
låt du honom hän få flacka,
karl'n är dum liksom en bracka.

Om ett glas du bjuder på
bland bekanta flera,
men af dem en tvärt vill gå
och dig refusera:
vet, han skall dig snart belacka,
ty han är en ärkebracka.

Om du äger ädelt vin
hemma vid buffeten
och en gäst med mystisk min
granskar etiketten
och *se'n* börjar finfint smacka:
bjud ej sådan äkta bracka.

Om du mot en yngling har
vänlighet bevisat
och han deraf ton sig tar,
klandra hvad du prisat,
dina uttryck spefullt »hacka»:
se, den pojken blir en bracka.

Om du ostörd vara vill
och skall dörren stänga,
men knappt rigeln väl fått till,
förr'n en »vän» vill tränga
in till dig och börjar knacka:
haf till vän ej sådan bracka.

Digitized by Google

Om, när präktig vind du har,
en person sig närmar,
öfver sina motgångsdar
sig så svårt beskärmar,
låt din vind i seglen sacka: —
akter om du har din bracka.

Om du eger en talang
och uti ett gille
en person — vid glasens klang —
talar om ditt — *snille:*
bak din rygg han som en racka
gläfser se'n, ty han är bracka.

Om en af det täcka kön
hörs dig kritisera
hårdt, — det är ett erkändt rön, —
henne kurtisera —
och hon skall så sakta »backa»,
om hon fostrats af en bracka.

Om till sist *om* dessa *om*
du vill mig förklara,
att de förefalla som
allt för dumma bara,
skall jag tiga och dig tacka:
annars vore jag en bracka.

H. M—n.

Digitized by Google

En revolverhistoria.

Det led mot hösten. Den för sin skjutvana fruktade och för en tid sedan i en skämttidning omskrifne baron *** hade inflyttat från den hafombrusade ön till kuststaden Korpevalla. I staden gick då den så kallade »lille konsuln» och spekulerade ifrigt i bomull.

Digitized by Google

Men, tyvärr, priserna på marknaden förorsakade honom stora förluster. De kapital, som han egde qvar efter inköp af en massa värdelösa järnvägsaktier, sprungo till sist öfver bord vid spelet. Slutligen måste han, egaren till en vacker gård m. m., till borgenärernas förnöjande afstå sin egendom.

Under detta för honom så ödesdigra tidskifte gick han upp till omnämde baron ***, stälde sig vid dörren, under utropet:

»Jag önskar dö, men förmår ej taga lifvet af mig; vill du ej göra mig den tjensten, att taga lifvet af mig?»

Digitized by Google

»Oändligen gerna», yttrade ***, fattade en bredvid sig liggande revolver, riktade den mot dörren och sköt.

I förskräckelsen dignade »lille konsuln» ned vid dörren och tycktes vara liflös. Baronen ringde och in trädde hans betjent.

Digitized by Google

I barsk ton ropade han åt denne:

»Bär ut aset, det luktar redan!»

Konsuln var snart på fötter igen och sprattlade skamflat sin väg. Revolvern var laddad med litet löst krut.

Gam.

Digitized by Google

En saga om min gamla byrå.

Blott sexton år jag var, när far min sad' så här:
»du läst för presten nu och stora pojken är.
Allt ifrån farfars tid på vind en möbel står
och den, min gosse, nu till hedersskänk du får.....»
Jag undra' storligt då,
hvad månde jag väl få?
Åh, herre Gud, hvad tycks — jag fick en gammal byrå!

Först tänkte jag, förstås, hvad skall jag med den där?
En kälke utaf jern nog varit mera kär.
Men så ett ljus gick upp: i mammas byrå har
du förr haft ditt geschäft; nu är du egen karl:
till dina lådor tre
du sjelf har nycklarne.
Det är ändå ej dumt att ha en gammal byrå.

Digitized by Google

Jag ut i verlden klef och blef student med fart.
Min gamla möbel, den mig följde, det var klart.
I första facket jag inrymt mitt skafferi.
Den lådan märklig var — lönlåda fans deri.
Jag tänkte, menlös än,
hvad skall man väl med den?
Ej något hemligt göms uti min gamla byrå.

Men snart blef annat af; ty jag fick kondition
som informator hos en stenrik brukspatron.
Hans fru, en ung kokett, mitt ömma hjerta knep:
lönlådans egenskap jag inom kort begrep.
Nu var den bra att ha
för små biljetterna,
och halfva natten satt jag vid min gamla byrå.

Snart insåg jag likväl att detta ej var rätt,
och förr'n det gick för långt, jag blåste till reträtt,
fick plats på annat håll; men redan första qvälln
på nya stället jag blef kär i husmamselln.
Nu var det klart igen,
lönlådan blef min vän. —
Det stod bestämdt ej rätt till med min gamla byrå.

Snart husmamselln blef glömd, tänk, hvilket bryderi!
Hvarenda tös jag såg, så blef jag galen i,
visst tjugu på ett år jag hade flammat för,
men endast fjorton dar; var det väl som sig bör?
Lönlådan stoppad blef
så full med kärleksbref,
att det var tur den ej — brann upp min gamla byrå.

Digitized by Google

Långt borta, till ett torp jag flydde, stackars fan,
men det ej hjelpte alls, det gick mig som i sta'n.
Hvar qvinna, jag fick se, ful eller vacker, tvärt
jag blef så kär uti, så det var inte värdt.
Lönlådan hölls ej stängd,
ty vers jag skref i mängd —
allt gömdes, det förstås, uti min gamla byrå.

Men ack, en qväll — jag mins det tydligt som i går,
om jag blef tusen år, det för mitt minne står —
från byrån hade jag en låda dragit ut,
då bakom lådan satt ett gammalt konvolut,
en gulnad pappersbit.
Hur var den kommen dit?
Den legat många år nog i min gamla byrå.

Jag läste och blef stum .... på lappen stod så här:
från denna byrå fly, ty den förtrollad är!
Om du begagnar den, hvar qvinna, som du ser,
du finner himmelskt skön och henne strax tillber.
Ej hjelper motstånd här,
du måste blifva kär,
så länge något göms i denna gamla byrå.

Jo, det var trefligt just. Jag lyfte byrån ut
och länge dröjde ej, förr'n det med den var slut.
Ty om jag brinna fått för den på alla sätt,
den fick nu brinna upp — det var ej mer än rätt.
Jag blef ej lugn i håg,
förrän jag rigtigt såg,
att det var aska qvar nu blott af gamla byrån.

Digitized by Google

Ack, många år se'n dess förflutit. Nu är jag
en gammal gråhårsman — för könet är jag svag,
men inte såsom förr; nej, nu så är jag gift,
är mycket stadig karl och sällan uppå vift.
Om någon gång det händt,
att jag mig lifvad känt,
jag till mig sjelf har sagt: *tänk på din gamla byrå!*

Malle.

Digitized by Google

Också ett "Geschäft".

— Kostar kransen 25 öre? Jag brukar aldrig betala mer än 10 öre annars.

— Ja det är för en annan sort. Den här har aldrig legat på någon graf förut.

Digitized by Google

På en obebodd ö.

Kamrer Kroner var en mycket förmögen man, som numera bodde i Stockholm sedan flera år tillbaka. Hvar han varit kamrer, om i statens tjenst eller i enskildas, var äfven hans umgänge obekant och det föll hans bekanta lika litet in att fråga derom som de begärde få veta, hvad han gifvit för sina tårtor eller öfverrockar eller hvad han egentligen gjort för att förtjena vasen. Han titulerades kamrer och det var nog; hans supéer blefvo minsann inte sämre för det.

Kamrern var rik och litet skrytsam af sig; han ville alltid, att hans hustru och dotter — enda barnet för öfrigt — skulle i elegans täfla med hufvudstadens erkändt finaste damer och han tillät dem aldrig att synas på operan annat än på första raden. Frun fick alltid teckna »liberala» summor på sådana listor för välgörande ändamål, som sedermera skyldrade i tidningarne, och han gjorde oerhörda ansträngningar för att fröken Nathalie skulle blifva en af de säljande damerna i »Basaren för de omvända hedningarne i Zulukafferlandet», hvilket också lyckades, och der kamrern passade på, då sjelfva öfverståthållaren stannade vid hans dotters bord, att betala en cigarr med hundra kronor, om af intresse för basarens ändamål eller för att visa sin högsinthet för en af landets store, tillåter jag mig

Digitized by Google

icke att bedöma. Allt nog, kamrern visste att så i lämplig tid och sparade ej på utsädet, i hopp om riklig äring. Kanske ville han bli stadsfullmägtig och trodde detta vara en lämplig utväg. Hvad vet jag? sa' Orvar Odd.

Med all sin medfödda och betydligt uppöfvade ädelhet i karaktären hade kamrern dock ett litet fel: han tålde icke fattiga ungkarlar, äfven om de voro aldrig så sträfsamma och förhoppningsfulla. Han kunde visserligen bjuda dem till sig på sina ganska talrika baler och ute helsa på dem med en tilldragande faderlig välvilja, men kommo de på visit, så lemnade aldrig kamrerskan salongen så länge visiten varade, hvarför denna sällan blef lång och aldrig afgörande, och hon var strängeligen ålagd, att noga öfvervaka att fröken Nathalie icke uppmuntrade under dans eller kallprat någon af dessa kamrerns bêtes noirs, fattiga ungkarlar. Ungherrar derimot, som voro rika på guld eller ära, fingo tusen tillfällen till små tête-à-têter med lilla Nathalie, ty från deras sida hotade ingen fara.

Nu råkade Nathalie vara en flicka icke blott med apparenoer, utan derjemte dägelig och fager, hvarför hon drog till sig ungkarlar i mängd, både rika och fattiga, de senare i följd af den rikliga tillgången naturligtvis mycket talrikare representerade än de förra.

Ungherrarne, som *kunde* gifta sig, närhelst de ville, ville icke se endast Nathalies alla goda egenskaper utan också hvad de kallade »en hoper fördömd nonsens, som skulle komma att kosta okristligt mycket pengar», hvarför de väl kretsade omkring henne, men intet vidare, liksom en gammal erfaren räf väl kan sätta stort värde på ankstek, men hellre till sist drar sig undan, än riskerar falla i gropen. Ungherrarne derimot, som *ville* gifta sig, men icke gerna kunde, voro betydligt skumögdare och sågo inga fel hos Nathalie, endast idel förtjenster, allt ifrån hemgiften

Digitized by Google

ända till hennes — väl till förståendes endast när hon visste sig vara ur sigte och hörhåll för pappa och mamma — stora frispråkighet, hvilken de kallade esprit.

Men för dessa ungdomar voro helgedomens portar stängda, utom då stora fester firades och folket lopp till i massa. Dessa fester medförde likväl en olägenhet. Stackars Nathalies dansprogram var nämligen merändels redan på förhand uppgjordt af kamrern, som bestämt, att hon *finge* dansa med fabrikör A., löjtnant B., notarien C., revisor D., baron E., doktor F. och några få andra herrar af olika stånd och vilkor, men alla acceptabla. Derimot hade hon bestämda order, att säga sig vara uppbjuden, om häradshöfding G., grosshandlar I., löjtnant K. med många, många flera anhöllo om en dans. Och för att hon aldrig skulle behöfva »sitta öfver» någon dans — hon måtte nu hafva sagt nej till hur många uppbjudare som helst — hade kamrern försigtigtvis vidtalat någon god vän af tjenstfärdig natur eller vana, helst någon, som för mottagna tjenster stod i obligation och som han kunde lita på icke yppade bestämmelserna i fördraget, en äldre, stadgad ungkarl, som vid sådana tillfällen hvarken rökte, spelade kort eller uppvaktade mammor och tanter i förmaket, hvarför han var alldeles oförhindrad att med odelad uppmärksamhet följa händelserna i balsalen och vid behof kunna med det välvilligaste småleende i verlden fråga:

— Kanske lilla Nathalie vill glädja mig med den här valsen?

Hvarpå »lilla Nathalie» alltid svarade:

— Gerna, snälla Gustaf, — utan att just tycka det skulle bli så roligt eller att Gustaf i sjelfva verket var så snäll.

Gustaf — eller hvad han för tillfället hette — fans då alltid till hands, han var en sådan der god vän i huset, — i många hus för resten, — som är bror med pappa

Digitized by Google

och gossarne, det senare blir han alltid på sommarnöjena, men hvarken »farbror» eller »du» med flickorna, utan helt rätt och slätt Gustaf; en nära bekant, som aldrig kan i fråga sättas som friare till annat än förtäringen.

II.

Oaktadt kamrerns försigtiga taktik, hvilken lät honom liksom Moltke på förhand bestämma positionerna, vann han likväl icke slaget, ty han tog icke »omständigheter, öfver hvilka han icke egde kontroll», med i beräkningen. Hans Nathalie var att likna vid ett väl utrustadt, dyrbart skepp, hvars redare kunde med trygghet låta det inlöpa i tio olika hamnar, men som gifvit strängt förbud i afseende på hundrade andra, der han fruktade, att endast dåliga affärer kunde göras; omständigheternas makt korsade dock hans beräkningar. Hans vackra skuta blef väderdrifven och måste söka nödhamn i just en af de förbjudna.

Detta tillgick sålunda:

Kamrern med familj besökte en fashionabel badort, hvarifrån man gjorde dagliga seglatser och der det var bruket att samla större eller mindre sällskap för att dricka kaffe eller supera på någon af de talrika, närliggande holmarne.

Kamrern hade en solig eftermiddag bjudit på ett dylikt nöje och som specielt välkomna gäster inviterat revisor D. och doktor E. Hvem vet, tänkte han, hvad seglats, kaffe och snäckplockning kan leda till? Revisorn har ett ointecknadt hus på Ladugårdslandet och doktorn sina modiga 10,000 i räntor.

Man samlades på ångbåtsbryggan, och hvem uppträdde som gäst hos en inbjuden familj, om inte just grosshandlare

Digitized by Google

L., som hörde till de merändels portförbjudna herrarne. Förargligt! hm! men man kan inte köra bort karlen. Tusan också!

Seglatsen gälde en liten holme, som i en smal däld mellan berghällarne erbjöd en behaglig gräsmatta, sällsynt nog bland skären; på denna slog man sig ned, kokade sitt kaffe och samqvämade gemytligt ett par timmar. Ungdomen hade spridt sig öfver den lilla ön och var sysselsatt med snäckplockning, pladder och kurtis. Grosshandlarn hade genast man kommit i land med en rigtigt berömvärd ifver börjat uppvakta Nathalie, med hvilken han under senaste säsongen dansat så ofta sig göra lät på gemensamma bekantas baler, och nu lyckats tillsammans med henne få försprång och var alldeles ur sigte, då kamrerns båtkarl rapporterade, att vädret såg hotande ut. Ett hastigt uppstigande moln bådade storm och herrskapet borde oförtöfvadt återvända, om de ej ville riskera att tillbringa natten på holmen.

Kamrern kommenderade genast uppbrott; båtkarlarne skickades ut att samla sällskapet och man stufvade in sig i all hast. Oredan var lika stor som ängslan och man hade icke tid att söka upp samma båtar som på bortresan; hufvudsaken var att få plats så fort som möjligt. Kamrern hade hvarken doktorn eller revisorn i sin båt och — o himmel! — vid närmare efterseende inte Nathalie heller.

— Vänd genast! — kommenderade kamrern.

— Omöjligt! — svarade båtkarlen; — jag kan inte vända annat än omkull.

— Men min Nathalie är qvar! Menniska, hvar har du din dotter? — skrek han i stormen till sin hustru.

— Söta Julius lilla, hon är väl i någon af de andra båtarne. Kanske hon promenerade med doktorn eller

Digitized by Google

revisorn, som också fattas, och att de i brådskan kommo i en annan båt, — sade fru Kroner tröstande.

Denna behagliga förutsättning lugnade kamrern betydligt. Han försökte visserligen få syn på sin Nathalie i någon af de andra båtarne, men utan att lyckas, då båtarne länsade undan på rätt stort afstånd från hvarandra och damerna hade svept in sig i sina schalar. Han måste derför gifva sig till tåls till dess de landat vid bryggan; men der befans det vid mönstringen, att icke blott Nathalie utan äfven, hvad värre var, grosshandlaren saknades.

Intet tvifvel mer! De voro ensamma qvar på ön, en obebodd ö till på köpet! Blef någonsin en omtänksam fader till en obetänksam, giftasvuxen dotter så pröfvad!

— Lägg ut igen, — sade kamrern, — jag vill segla tillbaka.

— Omöjligt! — svarade båtkarlen äfven nu. — Ni får inte en karl på hela kusten, som ger sig ut att kryssa i öppen båt i den här stormen.

— Då hyr jag ångbåten eller briggen, som ligger der och lastar.

— Ja, det kan ni göra, men de flyta inte i land för skären.

Kamrern var förtviflad, men hvad var att göra? Han måste gifva sig till tåls och nästa morgon, då stormen lagt sig, seglade han ut till ön, beslutsam som Cæsar, då han passerade Rubicon. Hans tärning var kastad, hans plan uppgjord. Det skulle aldrig sägas, att hans Nathalie tillbragt natten på en obebodd ö med en *främmande* karl. Han ansåg grosshandlarn som Nathalies trolofvade make sedan kl. 6,30 qvällen förut.

Det första, han fick se på ön, var grosshandlarn stående i skjortärmarne på en klippa svängande sin sönder-

Digitized by Google

blåsta halmhatt och med synlig förtjusning blickande på kamrern med de rynkade ögonbrynen.

— God morgon, herr kamrer, mycket välkommen! — helsade han och räckte kamrern trohjertadt sin hand.

— Vänta, herre! Hvar är min dotter?

— Hon sofver.

— Sofver? Hvar då? — frågade kamrern, som förgäfves spejat efter Nathalie.

— I en skjutkoja, som vi höllo på att betrakta i går eftermiddag, då herrskapet så — så obetänksamt öfvergaf oss.

— Obetänksamt? Ja, det är ordet. Hör på! Har min dotter tillbringat natten i den der kojan, som ni kallar den.

— Ja, herr kamrer.

— Hm! Hvar ligger den der kojan? — Der har hon väl funnit ett hjerta också, kan jag tro, — mumlade han för sig sjelf.

— På östra kusten, herr kamrer; fullkomligt i lä för stormen.

— Och kan man utan att vara närgången få fråga, hvar *ni* tillbragt natten?

— På vestra udden, i skydd af två ruttna hummerburar och ett torskhufvud.

— Jag hoppas det, — sade kamrern och såg rigtigt grym ut.

— Ja, jag tager maneterna och krabborna till vitnen.

— Behöfs inte. Jag tror, jag måste tro er. Men hvarför är ni utan rock?

— Den sofver Nath .... fröken Nathalie på. När vi funno, att vi voro så grymt öfvergifna — här sneglade kamrern på grosshandlarn — inrättade jag skjutkojan, så beqvämt som möjligt åt er fröken dotter. Jag lade dit

Digitized by Google

mjuka grästorfvor och bredde min rock deröfver. Kom med, ska' ni få se.

Ön var helt liten och snart syntes kojan.

— Jag hittade, — fortsatte grosshandlarn, — några skorpor och pepparkakor, som vi superade på, en halfbutelj punsch och en flaska biliner, tre en-tout-caser och en paraply, hvilka nu bilda kojans tak och kupol, samt dessutom några tidningar. Hon fick en ledare ur Figaro — till....

— En förledare, var det väl, kan jag tro, — muttrade kamrern.

— Och med Väktaren, som fröken Psalmén glömt, stoppade jag till ett stort draghål i muren. Ser ni, den syns ända hit, fast man utifrån inte kan läsa mer än ÄKTA.

Kamrern tog visst detta som en ytterligare vink om hur han borde göra, ty han räckte grosshandlarn sin hand.

— Du är en äkta hedersman min gosse och äkta henne ska' du också. Hvad heter du i förnamn?

— Albert.

— Godt, min kära Albert. Jag är en man af få ord i lifvets allvarsamma frågor. Hör nu mitt beslut. Du äter middag hos oss i dag och då eklateras förlofningen. Du får 50,000, när ni gifta er, och får gå in på paktum, hvad beträffar den förmögenhet, min dotter får efter mig. Accepterar du?

— Med tacksamhet, bäste farbror, och jag begagnar tillfället säga, att jag alltid honorerar mina förbindelser.

— Ack, pappa! — hördes en röst inifrån skjutkojan, och i det samma trillade en-tout-cas'erna åt olika håll, paraplyn fäldes ned och Nathalies strålande ansigte blef synligt öfver skjutkojans väggar.

— Kom ut, min dotter, — sade kamrern högtidligt, — så får jag ge dig en fästman och min välsignelse.

Digitized by Google

En timme derefter landade kamrern vid bryggan, der han med en vänlig nick och ett »välkommen klockan 3» skildes från sin så oväntadt blifvande måg, hvilken, innan han lemnade bryggan, kastade en tacksam blick utåt fjärden, der den kala, obebodda ön låg, på hvilken likväl blomstrade myrten.

III.

Samma morgon, tidigare än vanligt, syntes i stadsparken, der alla badgästerna brukade samlas, fru Lotten Rennersqvall, född von Lügen, oroligt gå rundt den inskränkta promenadplatsen och ifrigt speja åt alla håll. Hon suckade, alldeles som hon sagt »ändtligen» för sig sjelf, när till sist några enstaka vandrare kommo och slogo sig ned på sofforna eller bildade små grupper. Hon närmade sig genast en af dessa.

— Nå, — sade hon efter den minst tidspillande helsning, man kan tänka sig, — nå, herrskapet har väl hört, att Kroners resa i dag?

Allmän förvåning. Det hade ingen hört; derimot trodde man sig veta, att kamrern tidigt på morgonen skickat express till en närbelägen egendom för att köpa kalkoner, hvaraf man ansåg sig ha rättighet vänta en middag och alls ingen afresa.

— Det blir bestämdt middag i dag hos kamrerns, — sade någon.

— Omöjligt, mitt herrskap, — sade fru Rennersqvall till den nu betydligt förstorade gruppen. — Efter skandalen i går fins för det folket intet annat att göra, än att resa så fort som möjligt. Gresshandlarn vill på inga vilkor ha med familjen att skaffa, sedan Nathalie kunde bära

Digitized by Google

sig så illa åt och *med flit* stanna qvar på ön med löjtnanten. Di tog visserligen in i det enda hus som fans, men va nog oblyga att muta folket der att, sedan de dukat upp, hvad huset förmådde, fara ut på hummerfiske. Di ha visst gått åt i den förskräckliga stormen, di stackrarna. Imellertid så voro löjtnanten och Nathalie Kroner ensamma mitt herrskap, tänk bara, i huset hela natten. Matrosen på tulljakten, som seglade förbi klockan half tu, såg att det lyste i fönstret, så det är säkert. Nathalies reputation är förbi för alltid; ingen hederlig karl kan gifta sig med henne nu och löjtnanten är som vi vet redan förlofvad, fast nog blir det partiet uppslaget alltid, det vill jag lofva. Jag känner en moster till fästmön, ett mycket hyggligt fruntimmer, som bor i Venersborg, och jag står inte till svars med att ej inberätta händelsen, fast så skonsamt som möjligt, naturligtvis. Stackars flicka! att bli så skamlöst bedragen. Nej, se! der kommer kamrern. Nå, jag må säga! Han är minsann inte blyg, han. Gudskelof, att jag inte var bjuden med i går och att jag inte satt tillsammans med Emelie Kroner mer än en halftimma i förrgår. Jag kommer inte med min fot inom det huset mer, om Emelie också bad mig aldrig så mycket, och Rennersqvall ska' inte få spela bräde mera med kamrern. Det är en pligt man har mot sig sjelf och sina barn att icke umgås med tvetydigt folk. Kamrern kommer hit, tror jag, och se der kommer Rennersqvall också; han får på inga vilkor visa sig intim med herr Kroner. Det skall jag åtminstone förekomma.

Den om sin mans »heder» så måna frun skyndade sig bort för att inte behöfva helsa på kamrern och för att för en ny grupp berätta den Kronerska skandalen, till fröjd och fromma för »hela sta'n», som blef helt uppiggad af

Digitized by Google

den trefliga nyheten, som den bildade och alltid så angenäma fru Lotten Rennersqvall hade att meddela.

Kamrern gick imellertid helt »oblygt» omkring och bjöd dem af sina bekanta, han önskade se till middag. Litet hvar ansåg, att han ville söka tysta pratet med en fin middag och trängdes omkring honom för att få komma med. Det skulle vara så pikant att få se, hur Nathalie såg ut i dag, om hon var generad eller inte. Kamrerns middagar voro dessutom särdeles fina, hvilket kom många händer att räckas honom, hvilkas egare vid fru Lottens berättelse nyss uttryckt sin sedliga harm med flera: jo jo, kunde tro det, aj, aj, stackars föräldrar, hvilken skandal m. m.

Fru Rennersqvall fick naturligtvis i god tid höra talas om middagsbjudningen, och som hon beklagligtvis redan fört herr Rennersqvall ur kamrerns väg, återstod ej annat än att skynda upp till sin »snälla Emelie», inför hvilken hon beklagade, att hon inte fick träffa den »söta Nathalie», som då verkligen var den trefligaste, behagligaste och bäst uppfostrade unga flicka i hela societeten. »Henne får du nog inte ha qvar i hemmet länge till, Emelie lilla, det ska' du få se; eller hvad tror du sjelf?»

Fru Kroner trodde ingenting om den saken, men tyckte, att det var dyrt att behöfva ge 1: 50 för smultrona.

Dubbelt förargad gick fru Rennersqvall från fru Kroner. Hon hade hvarken blifvit bjuden på middagen eller lyckats locka ur sin snälla Emelie något, hvarför hon också berättade, när hon kom ned i parken igen, att hon haft ett ärende upp i samma hus, der Kroner bodde, och händelsevis träffat Emelie. »Hon ville nödvändigt, att vi skulle komma på deras middag. Jag förstår nog, att hon vill ha oss att hjelpa till och dölja skandalen, men dertill låna vi oss inte på några vilkor. Adjö, mitt bästa herrskap. Jag

Digitized by Google

har några bref att skrifva, så jag får lof att gå hem. Adjö, adjö! Jag hoppas, vi träffas i eftermiddag, ty ingen, som har någon känsla för det passande, kan naturligtvis gå till Kroners.»

IV.

Kronerska middagen var rätt talrikt besökt. Grosshandlarns förlofning med Nathalie eklaterades; man visste, att han länge umgåtts i huset och fann ingenting förvånande i partiet, sedan kamrern bjudit alla sina gäster till bröllopet, som skulle firas först om ett år.

Dagen derpå visste fru Rennersqvall berätta ur »säker källa», att kamrern i förening med löjtnanten lofvat inlösa en vexel åt grosshandlarn, som det var si och så med; hon ville visst inte säga något ondt om någon menniska och minst om grosshandlar I., men att han hade en vexel ute, det visste hon säkert, och löftet att betala den förklarade en hel hoper saker, som annars varit mycket underliga.

V.

Fru Lotten skref, sin *pligt* likmätigt, till löjtnantens fästmös moster om skandalen, och förlofningen blef naturligtvis uppslagen, hvilket en hvar måste finna vara endast rättvist, så mycket mer som löjtnanten aldrig ens var med på den fatala båtfärden.

Digitized by Google

Qvick servering.

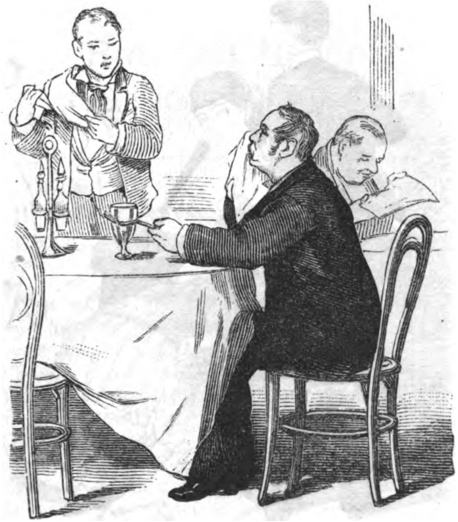

— Kypare! Jag fick något i ögat. Ge mig litet varmt vatten!

— Med socker . . . förstår . . . och en kupa konjak.

— Nej, f—n heller!

— Jaså, med arrack . . . Kommer strax!

Digitized by Google

Moraliskt.

— Har fröken sett »Gengångare»?

— Fy, hvad kan ni tro om mig!

— Ni anser den då omoralisk? Men hur kan ni veta det?

— Jag har läst pjesen.

Digitized by Google

Rim och Reson.

Tvänne interiörer.

1.

I officerspaviljongen.

Att stämningen var hög, det syntes nog:
i genom ljusblå rök från cigaretter
hvart ansigte bar färg, så det förslog.
En ung baron, som nyss fått epåletter
för pappas mynt och titel, sof helt lugnt
med näsan vänd mot väggen, djupt och tungt.
Han var den förste fallne af de glada,
och föremål han derför också blef
för såväl stickord som en lössläppt svada.
Ja, en af laget krita tog och skref
på herr löjtnantens rygg det mest besatta,
som narrade de öfriga att skratta.
Och lagets nestor, en kapten förstås,
en tjock och trind af den der gamla stammen,
som börjar blifva tunnsådd nu, Gud nå's,
till sprattet sade både »ja» och »amen!» — —
Så skämtet tog en annan väg, som förde
direkte in på flickor och kurtis;
man *en passant* nu äfventyr berörde,
som jag ej nämna vill för något pris.

Digitized by Google

Än var det någon fru, som saken gälde,
en liten fru, som valsade charmant,
som hade f—n till ögon, barm som svälde,
med ett ord skapad till *une femme galante.*
Än var det en statist, som i op'retten
tog en med storm för sina vackra ben,
än någon liten unge vid baletten,
som satte kärleken i *mise-en-scene.*
Så hur det var, kom man från skämt och löjen,
från budoarens och teaterns nöjen
in på ett ämne af en annan art,
och glasen tömdes, samtalet tog fart.
Nu var det äktenskapet, som det gälde,
det äktenskap, som våra dagar ser.
Man angrep det, man firade och fälde,
man höjde det till skyn, man slog det ner.
Kaptenen höll *par tout* på »lilla gumman», —
för toffelväldet slog han tvärt på trumman.
Men regimentets läkare, som var
materialist och det af första rangen,
slöt sig från början re'n till den falangen,
som höjde *fria* kärlekens standar.
»Att gifta sig! — nej, det må sjelfva hin,
så länge flickor fins och gammalt vin!»
Den yngste officer'n, som satt vid bordet,
— en blek, med ramsvart hår — tog nu till ordet:
»ja, ni har rätt, herr doktor, mycket rätt!
Att gifta sig och föda barn till verlden —
så när jag hade sagt — är rätt och slätt
en dumhet man begår. Familjehärden —
den är visst bra, när endast man är *två*,
men när det sedan blir en hel hop små,
och mamma fetmar till, och idealet
blir ett *fastage*, då blir det allt för galet.
För öfrigt, på min ära, väl jag vet
att fruar, doktor, på det hela taget
rätt ofta äro af det lätta slaget,
och få en dylik — pass, minsann, för det!
Nej, lefva ungkarl, äta kronans kaka
och i hvar värdshusflicka ha en maka, —
se der, kamrater, hvad jag föredrar
och *aldrig*, hör ni det, jag hustru tar!

Digitized by Google

Och *om* jag gör det» — här han höjde glaset —
»skall 100,000 hon i hemgift ha,
förr vill jag inte fria och få *ja*,
men då — välkomna, bröder, på kalaset!»
Man klingade och drack. Men herr kaptenen,
som här höll ordning, kände nu på benen
att det var tid att blåsa till reträtt.
»För tusan, klockan var ju redan *ett!*»
Och ordern lydde: »tapp uti buteljen,
fins någon tår i glaset —•godt, så sväljen!»

2.

Hos löjtnantens.

Tre rum och kök. Ett dockskåp just,
så fint i hvarje hörn och vrå,
att det var rigtigt fröjd och lust
att på visiter gå.

Han hade gift sig. Hvad han sagt,
det nekade han icke för,
men mörka ögons ljufva makt
till lam ett lejon gör.

Nå, hon var rik? — Det kan du tro! —
Två tomma händer, kära du,
men bygde lika fullt den bro,
som för till himlen ju.

Och tro mig, lefva ungkarl är
visst bra, då man kan svärma fritt,
men när du blir på allvar kär,
du säger: *mitt är ditt!*

Digitized by Google

Nå, »änglarna»? — Nej, några små
det får min gumma vänta med,
tills pappa blir *kapten,* men då —
då blir det med besked.

Han smålog, hviskade »*Wicksell*»,
och då förstod jag mycket godt,
hvarför från himlens stjernepell
ej en present de fått,

och huru man på kronans bröd
kan sätta bo helt lugnt och trygt
och lefva *två* i lust och nöd,
tills bostället blir bygdt.

Daniel.

Digitized by Google

Misslyckadt experiment.

Då konsten att härda glas var en ny uppfinning, reqvirerade en jernvägsstationsinspektor R. i W. från en firma i Stockholm två stycken karaffiner af härdadt glas. R. var mycket nyfiken att se och profva det starka glaset, hvarför han jemte en god vän omedelbart efter glasets ankomst till stationen öppnade lådan, hvari det var inpackadt.

»Här skall du få se», sade R., »så utomordentligt stark den karaffinen är», och slog den så i väggen i expeditionsrummet.

Digitized by Google

Karaffinen gick i flera bitar.

»Ja, ser du», invände vännen, »det duger ej att slå härdadt glas mot annat än hårdt föremål, har jag hört; försök med den andra; mot platformen håller den nog, skulle jag tro».

R. gjorde ett experiment med andra karaffinen mot platformen och karaffinen bestod ej mer profvet än vid första experimentet.

Digitized by Google

Andra dagen erhöll R. räkning å karaffinerna: 7 kronor, hvarjemte det i samma bref stod omnämdt, att »som vi för närvarande ej innehafva några karaffiner af härdadt glas, togo vi oss friheten sända H. H. ett par andra af vanligt glas i stället».

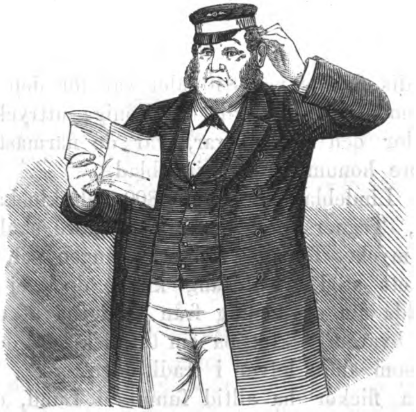

Tablå!

Digitized by Google

Gamla ljud från Lundagård.

Hvad Talis Qualis på 1840-talet var för den studerande ungdomen i Lund: det fulltoniga uttrycket af dess bästa känslor och önskningar, var de närmaste båda årtiondena före honom Assar Lindeblad.

Assar Lindeblad var född 1800 och klockareson från Lackalänga, Tegnérs prebende. Den store skalden intresserade sig mycket för den liflige ynglingen och var honom i mycket ett stöd. En gång kunde dock ej ens sjelfve Tegnér rädda sin skyddsling från följderna af ett poetiskt pojkstreck, hvarom ryktet på sin tid gick land och rike omkring och som ännu lefver i traditionen.

Vackra flickor ha alltid funnits i Lund, och således fans under Assar Lindeblads studentår äfven fullt upp med dessa Guds gåfvor. En qväll råkade Assar en sin vän, Petter Dahlstedt, kallad Hireus eller Bocken, (sedermera lektor i latin vid Stockholms gymnasium och död 1842), hvilken bjöd honom upp att smaka på matsäcken (det var just vid terminens början). Efter den enkla supén bryggde de båda studenterna en toddy och började skämta om ett och annat. Stadens skönheter för dagen kommo bl. a. på tal, och Assar Lindeblad, glad, upprymd och litet tanklös, tog penna och papper samt hade snart färdigt ett poetiskt bildergalleri öfver Lundaflickorna. Det

Digitized by Google

var ett skämt för tillfället och aldrig af Assar menadt att spridas. Genom Dahlstedts indiskretion flögo dock redan dagen derpå verserna i dussintals afskrifter staden rundt.

Dessa verser hafva visserligen förut en eller annan gång varit tryckta, men aldrig i sin helhet, utan dels stympade, dels förvrängda. Efter en som vi tro fullt pålitlig gammal afskrift meddelas de nu samt med de besjungna skönheternas namn fullt utsatta, hvilket, då de nu alla gått ur tiden, ej må anses ogrannlaga.

Marie Lindberg.

Älskvärd var du en gång och skön som den Cypriska Venus,
när förklarad hon går i Cupidonernas lek,
men din purprade kind blef hvit, ditt glänsande öga
miste sin eld; du är icke bland gracerna mer,
flygtig, behagsjuk får du blott din färg utaf sminket,
och kurtiseras ibland än af baroner och pack.

Mina Segerström.

Morgonrodnad och ros, som perlor i skapelsens krona
glöda, dock glöder du mer, dock är ditt hjerta mer varmt;
men du rasar för vildt, ditt lif är en dans på en våräng,
der hvarje blomma är eld, och hvarje flägt en bacchant.
Derföre ser du med fröjd hvar starklemmad yngling och rodnar,
medan en vällustig suck höjer din smäktande barm.

Aurora Liljeroth.

Stolt öfver intet du är: en växande mossa på klippan,
fastän grön är dess färg, mossan blir mossa ändå.
Akta dig, sätt ej din näsa för högt, den skinande solen
bränner dess mopsiga tipp — solen är näsvis ibland —.
Icke fängslar din blick, den är som en kråka i toppen
af det lummiga träd, Cynthias dufvor bebo.

Digitized by Google

Lycka Sommelius.

Bleknande ros! Du är täck; men hvarför bortflög din rodnad?
Sof du hos Amor en natt, rusad af himmelskt begär?
Eller drömde du dig med dina kapriser på Hymens
varma, soliga bädd? Flickorna drömma sig dit.
Trånaden bor på din kind, du ser ut som ett månsken beständigt;
men jag älskar dig dock. Skalden är trånadens bror.

Laura Lundblad.

För hvar knekt var du svag. I lekar och dans flög du öfver
tjugonde året och står snart ibland åldriga mör.
Smalbent, röd och kokett, en väderhöna på Amors
glänsande tempeltorn, förd af fjärilar blott.
Dock, du är smånätt och qvick och snart till en corpus af glosor
lägg's en Hebreisk volym, och du blir flicka ändock.

Mina Stenhoff.

Blygsam du är och god, en Edens dufva, som andas
menlöshet midt ibland herrar af bara latin.
Men den Vestaliska tärnan jämväl var flicka, var Evas
skröpliga dotter, så snart ynglingens famn stod tillreds.
Derför tror jag du väl tar imot hvad ynglingen gifver
skönast och bäst på vår jord — dock jag förklarar mig ej.

Lina Lindberg.

Vacker du är att se, som en nysprucken blomma i Eden.
Lik en ängel i blick, lik en gudinna i växt.
Men på din panna ringlar en flock af löslockar, liksom
vore der bygd en kasern endast åt kärlekens Gud.
Väl trifs Amor bland hår, bland flickornas lockiga skuggverk;
hängas vill han dock ej, men du har repet tillreds.

Digitized by Google

Letta Villborg.

Rik på kyska behag, som en vår på doftande liljor,
står du i systerlig ring, lockande som en Charit;
men din blyghet jag älskar dock ej, du gräfver ditt öga
ned i din barm som om hade det brustit alltre'n.
Ej bör du skämmas att se på ärlige gossar, men skämmas
se på flickor som du, se på poeter som jag.

Maja Liljewalch.

Väl är du älskogsfull, men hvem vill på sträckbänken ligga,
hvem vill offra på dig Nasos uråldriga konst!
På dina systrar du brås; ty älskog är flickornas första,
ras deras andra natur, fastän de dölja den väl.
Dölja den kan dock ej du, du är öppen som dagen, som blomman,
hvilken längtar allt jemt efter det svalkande regn.

Sara Hertz.

Skaparen tänkte sig en inbilsk flicka, och genast
stod du i snörlif fram liksom du varit beståld.
Synas du vill, du syns som en fornlemning af en kapellsal,
Der en ostämd guitarr hänger på murknande vägg.
Väl gör du någon till biskop en gång (han göres af intet),
ty för en småländsk prest kan du väl sjelf bli ett kors.

Clara Lidbäck.

Liksom en luftgestalt, som en docka gjord af en majsky
någon romantisk stund, Clara, så synes du mig.
Så du sväfvar omkring mer lätt än den spelande vinden,
och i tjuserskans fjät blommar Hesperiens vår.
Våpig likväl du är, och mer än dig anstår estetisk;
men du rår ej derför — det är ditt fädernearf.

Digitized by Google

Beda Richter.

Godhetens prägel du bär, du är mild som sommarens morgon;
kring ditt spänstiga lif skönheten väfde sitt flor.
Skada blott, att dumheten tog sin plats i din hjerna,
han är en envis gäst, aldrig han lemnar sitt rum.
Låt honom föra ordet likväl, när munnen du öppnar,
så är du lik hvar en utaf ditt älskvärda kön.

Effekten af dessa verser, kan man förstå. En storm uppstod mot den skalkaktige poeten, så stark, att han måste på en tid lemna Lund. Tegnér, i hvars tycke verserna så förträffligt lågo, sökte skydda Assar, men förgäfves. En motskrift på vers inkom, författad af magister Karl Lundblad, en broder till en af de besjungna flickorna. Tonen i denna motskrift kan man finna af följande utdrag derur:

Derför, när vännerne två, af toddy och saliga minnen
rusade, togo sig för teckna de sköna i Lund,
hemtande färgerne upp ur Enån, men trolösa taflor
stälde blott målaren fram jemte hans småländske vän.
Thy ser Assar ju ut som han ständigt legat på sträckbänk?
Är ej hans trogne vän raggig och stram som en bock?

Under denna »landsflygt» hände sig, att en bal inom societeten i Lund skulle ega rum, dit naturligtvis samtliga de af Assar besjungna tärnorna väntades, och å denna bal inträffade en episod, som äfven på sin tid väckte ett oerhördt uppseende. Vi lemna nu för en stund ordet åt ett ögonvitne, den sedan så namnkunnige klockaren Nils Lilja, författaren och botanikern, hvilken i en liten nu bortglömd skiss så här skildrar den nämda episoden.

»Brunius, som ifrån ett rent af Brackenborg gjort Lund till en vacker och till hälften byzantinsk stad, hade

Digitized by Google

ännu icke sjelf upptäckt sin stora byggmästareförmåga. Den låg och drömde eller kanske var ännu blott ett embryo medan den unge greken skref poemer och följde i tidningarna lord Byron på hans utflygter med grekerne.

Följaktligen var Krafstorget ännu en obekant storhet, som man icke en gång kunde räkna sig till med algebra.

Denna vackra plats var då till hälften kyrkogård och till hälften bebygd. Och vid östra sidan var en smal stråt mellan två stengärdsgårdar, öfverväxta af Chelidonium.

Vid hörnet midt imot denna gränd låg Malmens hotell, den enda dåvarande restauration i akademistaden och studenternes factotum i värdshusväg.

Öfra våningen utgjorde Lunds då enda bedansade salong, som visserligen i våra dagar skulle föraktas, men som då var alla dansande flickors förtjusning.

Balen var animerad, och vid ingången stod ängeln för att bevaka paradiset med sitt bart huggande svärd. Det var en af »korfvarne» med korsgevär och som var så barsk, att han icke tillät någon stå och titta i dörren, hvaröfver alla de nyfikna pigorna förkorsade sig. Ty de hade gerna velat se på för att lära en smula taktik efter de fina borgaremamsellernas dans.

Men bäst som glädjen stod som högst i taket inträdde en skalkaktig yngling med ett ironiskt leende öfver läpparne, och hvarvid hela salen betogs likasom af en panisk förskräckelse.

Denne unge balgäst var ingen annan än Assar, den fruktade, den förskräcklige poeten, en ny Lasse Lucidor, som nu vågat sig hit för att hemta stoff kanske till nya och ännu vildare utgjutelser.

Man stannade midt i kadriljen, man hviskade, man dånade, man måste bortbäras, och villervallan blef allmän.

Men under allt detta hördes studentsången på afstånd.

Digitized by Google

Och ynglingen, som i början liksom lemnades ensam och obemärkt, fick snart än en och än en annan junker vid sidan, som så der i förbigående knuffade till honom eller gaf sig i diskurs med honom för att visa sin skicklighet i driftkonsten.

Studentsången närmade sig, under det Assar var nog spetsig att afklippa de riktade anfallen med en ännu mer bitande snärt. Slutligen såg han sig alldeles omringad af alla aftonens ballejon, hvilka ville spela honom ett annat obehagligt spratt. Man började gå honom på lifvet, men ännu var han sadelfast.

Studentsången lät höra »Göta lejon» utanföre så att det dånade i salongen och damerna hoppade till på sina platser. Och på en gifven vink hördes ett enstämmigt rop af flere hundrade studentröster: »Assar Lindeblad vivat!» »Vivat Assar Lindeblad!» skallade det ånyo som ett eko i hela trakten ända bort åt Lundagård.

Men i hast hördes huset och trappan stormas af studenterne, och salongens damer trodde på ingenting mindre än yttersta domen. Hals öfver hufvud störtade hvar åt sitt håll, somliga i famnen på sine älskare, andra skockade sig i hörnen eller flydde in åt sidorummen.

Studentskaran inträdde utan krus och komplimanger med kappkragarna uppslagna och mössorna på, och på sin anförares kommando stego de fram till Assar, upplyfte honom på sina armar, och under en jublande kör: »Vi jaga som björnen han jagar i nord, som lejonet jagar i söder», buro de honom ned i restaurationen, der han ånyo helsades med skallande vivatrop.

Ett par, tre år senare fick Assar Lindeblad vid sin magisterpromotion i ett vackert qväde till de närvarande damerna tillfälle att afbedja sitt poetiska försyndande mot Lundaflickorna.

Digitized by Google

Af de besjungna skönheterna hafva två lefvat ända tills för ett par år sedan: *Clara Lidbäck* (statsrådinna Sandströmer, känd som novellförfattarinna) och *Laura Lundblad*. Då den sistnämda 1882 aflidit, följde Lunds studentkår under sina florbehängda fanor den åldrigas kista och tog i toner farväl af Tegnérs och Oehlenschlägers väninna, en af de sista från Lunds glansdagar.

* * *

År 1831 hade tre unge läkare, tillhöriga Lunds studentkår, Stille, Stenkula och Bergh, såsom fältläkare i polska revolutionsarméen gjort hela frihetskampanjen i Polen och med knapp nöd undgått att efter Warschaus stormning af ryssarne skjutas eller hängas. *)

Återkomne, helsades de af sine kamraters jubel och med en fest, hvarvid Assar Lindeblad framsteg med följande impromptu:

Välkomne, bröder, till Sverges jord!
O, att I kommit med segerord!
Men Hvite örnen på nytt är fången —
Förlåten, sorg är förmäld med sången.

Välkomne likväl från Weichselns strand,
der äran sofver i blodig sand
och stora, härliga hjelteminnen
stå jemt och klappa på yngre sinnen.

Välkomne trefaldt i bröders famn!
Polonia räddar en dag sitt namn.
Härnäst då frihet står upp och glöder,
då segrar himlen. Er skål, J bröder!

* * *

*) Se om deras öden i Polen närmare i Birger Schöldströms till innevarande jul utkomna arbete »Förbiskymtande skuggor».
Anm. af Nisse.

Digitized by Google

Än en gång skulle Assar Lindeblad framstå i spetsen för Lunds studenter, och detta på ett sätt, att eko deraf gick öfver hela landet.

Vid 1834 års riksdag hade regeringen framlagt förslag om ändring i Regeringsformens § 72. Detta förslag föll på de liberales i borgare- och bondestånden motstånd, och underrättelsen härom mottogs med glädje af alla frisinnade i landet. Då denna underrättelse kom till Lund, samlades hela den studerande ungdomen utanför Consistorium majus under ledning af Assar Lindeblad, då docent i estetik, och utbragte lefverop för särskildt Tore Petré, Nils Månsson i Skumarp och Anders Danielsson. Derefter aftågade ynglingarne under afsjungande af för tillfället af Assar författade verser, »Svensk frihetssång», som sedan länge sjöngos under Lundagårdens kronor:

Söner af göternes mandom och ära,
blomstra vi upp i den kraftiga Nord.
Fri är vår ande som himmelens lära,
fri är vår älskade fädernejord.

Herskarevälde oss aldrig betvinge,
aldrig vi svigte i stormarnes brus!
Yngling, som än har sin kraftiga vinge,
flyger mot solen och dricker dess ljus.

Österns barbarer som moln må sig hopa,
Svea förtröstar på ungdomens makt.
Ännu har friheten röster, som ropa,
svärd, som uppspringa i fjellarnes trakt.

Lyfte sig landet i strålande ära!
Ungdomen pryde sin fädernejord!
Frihet och ljus är vår kungliga lära:
Ljuset och friheten lefve i Nord!

Digitized by Google

Detta höll på att kosta Assar Lindeblad tjensten. Svenska Minerva, Askelöfs tidning, ref isynnerhet regn öfver »detta docentupptåg, hvarvid ynglingarne snarare föreställt komparser än skådespelare». Påstött från allerhögsta ort, vredgades akademiska konsistoriet och infordrade en förklaring. Den afgafs i värdiga ordalag, och saken afstannade, det säges genom kanslersembetets bemedling. Assar Lindeblads vidare befordran i statens tjenst ansågs dock omöjliggjord.

Imellertid utnämdes han 1838 till kyrkoherde i Öfveds pastorat.

Assar Lindeblad såsom skald är numera glömd, oförtjent glömd. Blott ett och annat af hans dikter synes i nutida antologier. Om honom såsom enskild person är nog att nämna, att P. G. Ahnfelt, Thomander och Wieselgren räknade honom bland sine bäste vänner.

Han afled den 3 mars 1848, och underrättelsen om frihetssångarens bortgång lär ha kommit till Lund samma dag som den om franska revolutionens utbrott.

Skinfaxe.

Digitized by Google

Botad.

Om en vårdag flickan gick i skogen,
hörde göken, skyndade att fråga
liten spåman uppå gren, hur länge
ogift än hon skulle gå. Väl tjugo
»ku-ku'n» hördes ifrån muntre sångarn.

Digitized by Google

Då hon mötte just sin yngre syster —
som med ros på kind och eld i hjertat
talte om, att göken spått, att tvänne,
endast tvänne år hon skulle ogift
gå — hon log helt spotskt och sad': »de barnen!

Jag åt dig ej annat kan än skratta,
som kan tro på slika barnsligheter!»

Saxon.

Digitized by Google

Min flamma.

Ljufva, oförgätna vän,
snart vi råkas här igen;
det min stora sällhet höjer,
att du icke länge dröjer
borta, utan till mig far
om en vecka eller par.
Ack, jag mins de ljufva stunder
(och det var väl intet under!)
när jag vid din sida satt
svärmande hvar qväll . . . hvar natt! —
Ack, då *varmt* du mot mig nickar,
och så ömt och *eldigt* blickar . . . .
då min själ käns fri från qval,
sköna, ljufva ideal! —
Ja, hjertat klappar, pulsen bränner
för *flamman* — på min julglögg, vänner.

R. E—n.

Digitized by Google

Smörblomman.

Humoresk af *Julius.*

— Herrn har inte hört historien om min »Smörblomma», den der gulingen, som står på gården? — frågade min värd, fabrikör Pilgren, hos hvilken jag en söndagseftermiddag var inbjuden på kaffe.

— Nej, det måste jag tillstå, att den är för mig främmande, — svarade jag skrattande, då jag utanför fönstret fick se den pjesen, som hade erhållit ett så blomstrande namn.

— Ja, är det inte för lustigt, eller hvad tycker notarien? . . . Det är gumman min, som hittat på det namnet — och dervid brast fabrikören ut i ett så hjertligt skratt, att magen rigtigt hoppade på honom. — Si notarien ska' veta, — fortfor han, — att jag i alla mina där varit förtjust uti att gå på auktioner. Jag kan just ej säga, att jag derpå »spunnit silke» eller »rosat någon marknad», det ska' gudarne veta! Och derom bär nog vårt vindskontor, liksom vedkällare, vitnesbörd; men det har något retande med sig att se alla dessa gamla möbler och

Digitized by Google

artiklar föras från egare till egare, att lyssna till de många olika priser, hvartill samma slags persedlar blifva sålda, eller att fantisera ihop dessa antiqviteters historia, som i de flesta fall nog blifva ganska underhållande. Ja, notarien skrattar åt mina idéer; men det vill jag försäkra, att hade jag herrns bokvett, så skulle jag skrifva hela böcker om mina besök på auktionerna.

Som fabrikörn tycktes allvarligt tro på sin författareförmåga och han dertill var en högst gästfri värd, så måste jag hålla god min med honom, ehuru han ej tycktes komma med det snaraste närmare historien om »Smörblomman».

— Sterbhusauktioner t. ex., — fortfor fabrikören, — de ä' de tråkigaste, de ha alltid något begrafningsaktigt med sig: hviskande pigor, som lukta granris och springa i dörrarne, svartklädda slägtingar eller arfvingar, hvilka girigt bevaka hvar liten småsak, som försäljes, hjertnupna klädståndsfruar på alla främre sittplatser, klädda i söndagsstass och luktvattensflaskor, auktionsförrättaren i hvit halsduk och vaktmästarne i serveringsfrackar . . . Hvarje klubbslag, som mäklaren fäller mot den tomma kommoden, bakom hvilken han tagit plats, dånar så doft för den sörjande enkan, som kastar en sista blick på allt hon nu skiljes ifrån och som för henne har så många både glada och sorgsna minnen . . . Uff! herr notarie . . . Och derpå ta vi oss en »Grand Marque», som begrafningskonfekt på den saken.

— Ja, skål, herr Pilgren; men »Smörblomman», den köpte fabrikörn säkerligen inte på någon husauktion? — anmärkte jag, för att om möjligt få in honom åter på historien, som han skulle berätta.

— Hihihi! Nej, visst inte! Husauktionerna, ska' notarien tro, ha ett helt annat utseende; der träffas isynner-

Digitized by Google

het den elegantare publiken, de som för sitt nöjes skull ofta bjuda öfver hvarandra och betala varans värde flera gånger om; der tisslas och tasslas och hopsättas de ypperligaste skandaler; der täflar den nervösa sammetsklädda baronessan eller grossörskan med den doftande cocotten om den sidenklädda ebenholzmöbeln t. ex., och mannen eller amangen står helt passiv bakom, nödgad att betala hvilket onaturligt pris som helst, som de rivaliserande damerna behaga sluta vid.

— »Trehundrafemtio kronor!» — bjuder baronessan.

— »Fyrahundra kronor!» — svarar fröken Struts.

— »Fyrahundrafem!» — ökar baronessan budet, kastande en föraktfull blick på sin antagonist.

— »Fyrahundrafemtio kronor!» — ropar fröken Struts, hånfullt vändande sig mot baronessan, hvilket galna pris denna resigneradt ej bjuder öfver.

— »Första, andra, tredje gången: fyrahundrafemtio kronor!» — ropar auktionisten mystiskt blinkande, i det han fäller klubban.

— »Hvem var det?» — frågar kommissarien höjande på glasögonen.

— »Fröken Struts,» — svarar en af vaktmästarne.

— »Var så god lemna handpengar,» — tillägger kommissarien. — Femtio hufvuden så visst som ett vända sig mot fröken, hvilken obesväradt vecklar upp en tusenkronorssedel, som derpå vandrar ur hand i hand tills den hamnar på kommissariens bord. Baronessan triumferar inom sig öfver den gjorda prickningen, som aldrig kunnat hända henne om hon nämt sitt namn, och baronen, som hållit sig bakom fäktningen, biter sig i mustacherna förtretad, anande de scener, som vänta honom i båda lägren. Jo jo, men san; notarien ska' tro, att på auktionerna förekomma scener, som hvilken författare som helst skulle anse som

Digitized by Google

präktiga stoff till de yppersta romaner .... Ännu en konjak, om jag får lof? ....

— Jag tackar! jag tackar! Men fabrikörn kom ifrån »Smörblomman», — vågade jag invända.

— Kom jag ifrån den? ... Det var just det, som jag inte gjorde! ... Hihihi! Derför står han der han står, orubblig som kungens stall. ... Jag köpte den på Stadsauktionskammaren ... Men jag tröttar ut notarien med mitt myckna pladder ...

— För all del ... Konjaken är ju syperb! Skål! Jag är idel öra ... Fabrikörns »Smörblomma» vissnar inte så lätt. Jag har nu mer än ett år sett den blomma utanför mitt fönster, lika oföränderlig.

— Just det ja! ... En präktig pjes, inte sant? Om hundra år härefter skall den säkert pryda Etnografiska samlingen.

— Och kanske någon då varande krönikör kommer dit och utropar: »bing, bång! bing, bång! öfver all skönhets förgänglighet», på samma gång som han med »Voltaires-kryckan på sin käpp» utpekar för en häpnande samtid den väldiga »ranunculus omnibusa familjaris», som fabrikör Pilgren lyckades en gång hemföra från en exkursion å Stadsauktionskammaren! Bing, bång!

— Hihihi! — gapskrattade min värd. Notarien är verkligen en lustig ture ... Som sagdt, det var på stadsauktion, som jag kom öfver min »Smörblomma». Har notarien varit der någon gång?

— Nej, ännu inte, — försäkrade jag.

— Det ska' herrn inte försumma, — tillade fabrikörn lifligt, på samma gång som han ånyo tappade tråden till sin historia. — Der går helt annorlunda till ... Inga sammetspaletåer, inga vällukter förirra sig dit ... Klädståndsgummor med bahytterna på ena örat, stickstrumpan

Digitized by Google

i knäet och barnungarne omkring sig, äro de tongifvande; likaså grossörer i becksömsstöflar, schackerjudar, klockskojare, pigor och annat godt folk tillhörande ledighetskomitén dominera marknaden, dels sofvande på de smutsgråa bänkarne, dels kalkylerande och dels köpslående med hvarandra. . . . De osunda ångorna och den heta atmosferen derinne göra att den ovane så snart som möjligt söker komma derifrån.

— »Numero 243», — läser kommissarien, — »två paraplyer, tre käppar, fem pipskaft, en eldtång och två rullgardiner . . . parti!»

En lifligare rörelse vareblifves bland spekulanterna vid ordet *parti.* Ifrigt fästas blickarne på det utbjudna, som föres genom salen af vaktmästaren; några söka rycka det till sig; andra följa honom i hälarne för att få tumma och närmare granska varan. Under tiden fortgå alltjemt buden.

— »En krona och sjutio öre!» — ropar mäklaren. — »Många bud! Det är ju tjockt siden i paraplyerna, och präktiga både när sol'n skiner och det regnar. . . . En krona och nittio! . . . En krona och . . .»

»Nittinie!» — bjuder en af grossörerne, leende åt sin qvickhet med den invecklade siffran.

— »Två kronor jemt!» — nickar en af fruarna, snytande sig i stickstrumpan.

— »Det är potatis-Pelle», — hviskar en annan, — »som för nojs derborta».

— »Två kronor och tjugo öre!» — fortfar mäklaren. . . . »Pipskaften ä' inröktal»

— »Och tretionie öre!» — återkommer potatis-Pelle.

— »Tre kronor!» bjuder en ny spekulant, som yrvaken ser sig omkring. — »Ä' de' en klocka af silfver?» — frågar han sin granne.

Digitized by Google

— »Ja; en förgyld . . . ett väckarur!» — svarar denne spefullt.

— »Första, andra, tredje gången . . . tre kronor!» — afslutar mäklarn, och klubban faller.

— »Hans namn?» — frågar kommissarien.

— »Risdasman Jan Jansson», — svarar denne. — »Ta hit klucka; ja' betalar kuntant!»

Ett skallande skratt följer naturligtvis på denna utgjutelse. Riksdagsmannen får lof att finna sig i sitt misstag, hvarpå han med sitt parti under armen lunkar i väg till hotellet i Yxsmedsgränd, der han jemte andra farbröder hopsätter nya motioner om lättnad i gärdesstängsels uppsättande och om tjufaktiga bins häktande.

— Hvilken talang fabrikörn eger att berätta, — anmärkte jag. — Ni målar rigtigt lefvande taflor . . .

— Målar jag? . . . Tusan heller! Jag bara berättar hvad jag sjelf sett och hört . . . Notarien skall tro, att jag varit ute för något lika tokigt. . . . Jag har, som man säger, köpt grisen i säcken, och det bör man akta sig för. Min gris, det var »Smörblomman», det!

— Nå, nu börjar således den verkliga historien.

— Jo, se notarien, gumman min och jag ha i många år slitits med en sådan der gammal »gustavianare», en tvåspännare med hög brädvägg och sparlakan kring sidorna. Vid väggen har alltid varit min plats, förstås . . . Men så tyckte jag, att det vore rättvist att tura om på den platsen. Gumman min låtsade inte förstå den trallen, hvarför jag en vacker dag på en auktion fick fatt på en imperialsäng, som jag köpte för röfvarpris. Det var en rigtig kompanisäng, en sådan der pjes, som fins i sockerbagarstånden, der hela dussinet, mamma och pappa och alla småttingarne, så beqvämt hvila skafötters med hvarandra. . . . Herre Gud! hvad min hustru var förtjust, när hon

Digitized by Google

fick se mitt fynd. Det var just en sådan säng, som hon hade drömt sig ... Nu skulle »lillan» få ligga emellan oss och Per och Pål på ömse sidor, de öfriga i andra ändan ... precis som dragantherrskapet skulle vi inrätta oss. Förgäfves opponerade jag mig mot denna nya anordning. Min hustru fick sin vilja fram, men fick jag för den gången min ensamma bädd på soffan. Jag glömmer aldrig den tokroliga natten, så lustig var den. Knappt hade jag släckt min lampa förrän från imperialen hördes ett betänkligt kliande och rifvande på barnen, de pustade och jemrade sig som om de lågo i en nässelhög. Mutter sjelf satte sig upp i bädden och började samma manöver, som småttingarne. Jag tände åter min lampa, och fann nu hela sällskapet halfsofvande upprest ur bädden, klösande och rifvande sig på armar och ben. Hela sängen var full af väggohyra. Jag kunde inte göra annat än skratta åt den förargliga tillställningen; barnen skreko och hoppade barfota kring golfvet; gumman min puttrade och bad mig kasta ut den rysliga sängen; hela skaran svängde om i bara chemiserna. Det var naturligtvis omöjligt midt i natten att utföra den vräkningen, utan min soffa blef nu allas tillflykt, tills nya bäddar på stolar och golf blefvo arrangerade, der vi mot morgonen åter insomnade och drömde om den gustavianska tiden, såsom något långt bättre än den nymodiga imperialistiska, der hederligt folks nattro blir stördt af allt möjligt slags frat, sans-culotter och kommunarder.

Vår gamla säng fick åter intaga sin vanliga plats och jag som förut krypa till brädväggen. Men i mitt sinne beslöt jag, att vid första tillfälle som gafs köpa en annan imperialsäng, men endast en tvåmans, förutan allt slags inqvartering.

Till vår bröllopsdag, några veckor efteråt, hade jag bestämt mig att öfverraska min hustru dermed. Återigen

Digitized by Google

på stadsauktionen fann jag en säng, som passade mig. Den gången granskade jag den noga, och någon anmärkning var jag ej man till att göra. »Det är ett gesällstycke, den der», — yttrade vaktmästaren, som visade möbeln, — »den blir det allt många spekulanter på. Det är en fröken Flax, som rådt om sängen. Nu har hon flugit från björnarne, hvilka hade »oflax» med henne . . . Tänk, så mycket arbete, som är nedlagdt på den sängen. Har fabrikörn känt på fjedrarne? Det ä' resurser som passa, det, skulle jag tro? Man hoppar i taket, bara man sätter sig på dem . . . Och så'na madrasser se'n. Man kan slicka sig om mun för sämre. Tänk, hvad lilla frun ska' moja sig i sådan säng.»

Vaktmästarn, som kände mig, fortfor så att prisa sängen, att jag bestämde mig för att köpa den. Etthundrafemtio kronor minst, ansåg jag möbeln vara värd, ja, till och med tvåhundra!

Jag skref upp nummern: 118. »Den säljes ej före kl. 12», — nämde vaktmästaren, — »bland de bättre sakerna».

Klockan var slagen tolf, då jag dagen derpå infann mig på auktionskammaren.

Som jag steg inom dörren hörde jag kommissarien nämna ett nummer, slutande på aderton, och auktionisten derpå tillägga:

— »Jag får väl lika mycket för den? Det är fjedrar och resårer och madrasser till den också! Jag får väl ett hundra kronor?»

Jag prisade min lycka, att jag kom i så lagom tid. Jag fattade naturligtvis genast, att det var sängen, n:o 118, som nu gick under klubban.

»Får jag femtio då?» — frågade åter mäklarn. — »Den är ju för paret», — tillade han.

Digitized by Google

— »Fem kronor!» — bjöd en från bänkarne.

— »Tjugofem!» — ropade jag öfverlägset.

— »Tretio!» — började en annan.

— »Femtio kronor!» — fortfor jag.

— »Sextio, sjutio, sjutiofem!» — hördes från alla hållen.

— »Se så der, ja . . . många bud! . . . Nu rullar det undan», — skämtade auktionisten.

— »Nittio kronor!» — bjöd jag ånyo, orolig att den skulle gå ifrån mig.

— »Nittiofem, nittiosex! . . . Etthundra kronor är bjudet! . . . Bara madrasserna ä' värda dubbla summan», — pratade åter mäklaren.

— »Etthundraen!» försökte jag åter.

— »Och nittinie öre!» — hördes försmädligt en ny röst bjuda.

— »Och nittinie öre!» — härmade honom mäklaren. — »Etthundraen kronor och nittinie öre! . . . första, an . . .»

— »Etthundrafem kronor!» — ropade jag med en stämma, som måtte ha ljudit för kostlig, ty alla stirrade på mig, hvarefter ett allmänt flinande hördes rundt kring salen; till och med kommissarien och den bredvid honom sittande notarien jublade

Imellertid föll klubban och sängen var min. Jag ansåg mig ha gjort en briljant affär och skyndade derifrån, nöjd med min dag och den öfverraskning, jag skulle bereda min gumma.

En god vän meddelade jag min hemlighet samt lemnade honom pengar för att lösa min räkning och transportera hem pjesen på den betydelsefulla dagen, som väntades. Dagen var inne . . . jag ordnade så att min hustru kom tidigt i väg till torget, och på min ovanliga framställning, att hon denna gången ej behöfde göra sig någon

Digitized by Google

brådska hem, syntes hon ana att jag hade något ovanligt för mig. Jag låtsade ej förstå hennes blinkningar och småleenden; ej en gång hennes afskedspuss förmådde mig yppa min hemlighet; jag ville naturligtvis inte förstöra effekten af min storståtliga öfverraskning.

Jag vet nu, att min vän genom fruntimmerssqvaller redan hade yppat hvad jag hade för mig; men gumman min höll god min och låtsade som hon ej hade den minsta aning derom.

Knappt var hon utom dörren, förrän jag med pigor och lärpojkar lätt fick undan den gamla gustavianska britsen, som nu återigen hamnade på vindskontoret... Allt var fejadt och i ordning för den nya sängens mottagande, men den lät vänta på sig. Min hustru hann komma tillbaka från torget innan den hördes utaf. Hon såg mina arrangementer, och — notarien kan tänka sig — det var ingen möjlighet att längre dölja hvad jag ämnade henne.

— »Kära Pilgren», — sa' hustru min, — »en så'n gentil present, du kommer med!» — Och så togo vi hvarandra i famn och så pussades vi och så måste jag berätta om hela affären.

Nu kom pigan inspringande och skrek: »Frun! Fabrikörn! Olle säger, att de komma nu!»

Vi skyndade nyfikna fram till fönstret; i detsamma körde min vän in på gården, under skallande skratt från tross och barnungar, med en stor ljusgul omnibus, en af *Norra omnibusbolagets* gamla bussar, som skakats så många herrans år mellan Kungsbacken och Slussen.

Herrn kan tänka sig min häpnad och min harm. Jag hade köpt omnibussen i stället för sängen. Det var en snygg bröllopspresent! Jag trodde, jag skulle få gulsoten eller gula febern i förargelsen, men gumman min tröstade mig, ehuru hon såg litet snopen ut.

Digitized by Google

— »Den blir ju bra åt barnen», — sa hon, — »att leka uti».

Och så fick den sitt namn »Smörblomman». Britsen, — tillade fabrikörn, — fick åter komma till heders, och i den ligger jag, som förr, vid brädväggen, utan resårmadrasser!

Ja, så var fabrikör Pilgrens historia om omnibussen eller »Smörblomman», som står på gården utanför mitt fönster.

Digitized by Google

Professorn i knipa.

Professor X. i Y. var mycket utsatt för ödets nycker och hans yttre personlighet bidrog väl heller ej att förminska det allmänna intrycket deraf.

Han hade nu flyttat in i ett hus, som egdes af en högadlig familj.

Prof. X. började då fundera om han kanske borde göra sin uppvaktning och en tillspord vän upplyste, att det annars kunde anses som en brist på belefvenhet.

Vår professor beqvämar sig alltså. Men att »sträcka upp sig» o. s. v. var just ej hans svaga sida, hvarför han genom sin piga tar reda på, att herrskapet en förmiddag samt och synnerligen skulle begifva sig bort — och f. m. är ju den häfdvunna besökstiden! Vår professor sitter alltså enligt sin vana vid arbetsbordet, men med blicken oroligt riktad mot gatan. Ett viket visitkort ligger framför honom på bordet.

Tiden lider och ingen familj synes. Professorn börjar blifva ängslig.

Digitized by Google

Då, klockan nära 12, synas de och i ett är vår prof.

med flygande nattrock och glappande tofflor samt rökmössa på hufvudet en tr. npp för att inpraktisera sitt kort — i nyckelhålet.

Men naturligtvis ville olyckan, att en af de unga fröknarna glömt något och vänder tillbaka uppför trappan. Förtviflad ser han sig omkring, — ingen trappa till någon vind att springa uppför, ingenstädes att gömma sig, och allt närmare hörs fraset af klädningen.

Digitized by Google

Vedlåren!

Med kortet i näfven springer han dit, den är nästan tom — hopp! Gubben ner i vedlåren och locket till.

Naturligtvis fins det eko i trähus, naturligtvis *smälde* locket igen och unga frökens häraf uppväckta misstanke stärktes naturligtvis af en förrädiskt framtittande flik af nattrocken.

Aha, — tjufvar!

Digitized by Google

Vår tids damer äro ej mer fallna för att dö af slag för så litet: vår fröken var resolut, hoppade upp och satte sig på vedlåren och »gaf hals» så godt hon förmådde.

Digitized by Google

Familjen, allraminst tänkande på mord med dödlig utgång, kommer upp hals öfver hufvud och flera med dem;

vedlåren öppnades — och så blef då prof. X. presenterad för sin värd, med sitt kort i näfven.

Ax.

Digitized by Google

Besvärjelsen.

(Tillegnad August Strindberg.)

I den regniga, blåsiga hösteqväll'n
sitter frodige munken vid lampan i cell'n
och läppjar på gammalt vin.
Så väl han behöfver en styrketår,
ty ett gräsligt arbete förestår
med en famnslång ramsa latin.
Han måste uppläsa den hel och hållen,
för att mana fram sina fränder, trollen.

Ty en man har trädt upp, — en med kraft och mod,
som vill bryta ned hvarje helgonstod,
och som ler åt hvar dum symbol.
Den mannens lösen är: »sanning och ljus»,
och han önskar att rifva hvart småggluggs-hus,
som solljus inom sig ej tål...
Bort bör han rödjas, ty han är farlig.
Hans hand är ej silkeslen, lat och varlig.

»Væ, væ maledicto!» Så mumlar vår munk
och tar sig ur kruset en dugtig klunk.
Hans öga får sällsam glöd.
Det tindrar med lysmaskens fosforsken,
och tung blir hans väldiga kropp, som en sten,
och näsan, hon flammar så röd...
Han läser... Besvärjelsens krafter bli starka,
och munken begynner helt hastigt att snarka.

Digitized by Google

Latinet, det har en förunderlig makt!
O, hör! Den munken, han snarkar i takt!...
Det blir visst ideal-poesi!...
För hans blick en klunga gestalter sig rör,
och hesa, hväsande läten han hör,
afbrutna af undertryckt skri.
Han isas af rysning i segerns timma,
då stora ögon i dunklet glimma.

De hört hans latin; de lydt hans bud.
De nalkas i svepningens hvita skrud
och darra af ädel harm.
»Hvar är han, den djerfve, som skrämmas bör,
för det att han helgonens bilder förstör
med krossande, kraftig arm»?...
Nej, se! Jag tror bilderstormaren hör dem!
Der står han ju, midt uti vägen för dem!...

De tiga, de säga icke ett ord...
Då faller svepningen ned till jord
och blottar en benrangelhop.
Och vinden fram öfver fälten drar
och in mellan skramlande knotor far.
Det låter som klagande rop.
Man hjertan ej skådar i brösten fromma,
och de snillrika skallarne äro så tomma.

Men hvar har *du* skallen, du lärde man,
som för snillrikt dunkel din ryktbarhet vann?...
O fasa!... Han hufvudlös är!
Och skalden, som förr stod så högt uti rop,
han hufv'et — lik spökenas öfriga hop —
tyvärr under armen bär.
Det ser otrefligt ut! Men han troligtvis gör det,
för det att han ej något bruk har för det...

Digitized by Google

Se nu, huru skaran med skrammel och gny
sig sänker ned i ett smutsgrått dy!...
Den måste vika ändå!...
Och kusliga, regniga höstnatten lång
der dansar på dyet, i ljudlösa språng,
en darrande lyktgubbe blå.
Men kommer blott sol'n, bildstormarns väninna,
ja, då måste lyktgubben också försvinna!

Jakob Bonggren.

Digitized by Google

Witz.

Hon. Usch, så'nt kusligt väder ute! Jag undrar just hur allt regn kommer upp.

Han. Har du sett något regn komma *upp?* Nej, *ner* kommer det.

Digitized by Google

De fyra årstiderna.

Vår.

Digitized by Google

Sommar.

Digitized by Google

Höst.

Digitized by Google

Vinter.

Digitized by Google

Läkarehonorariet.

— Nu måste jag skicka doktor Backlund hans arvode. Jag kan inte skjuta upp det längre; det måste ske i dag. Tusen kronor! Det är i alla fall en summa, tusen kronor. Men jag lät röra mig af mitt goda hjerta. Min hustru var utom sig . . . hennes mor ansågs ligga för döden. Då tog jag doktorn litet afsides och sade — det var mitt goda hjerta som förledde mig — »rädda min svärmor och min förmögenhet är Er». Min förmögenhet! Det vill säga, hvad jag icke deponerat af mina räntor för förra året. Det gjorde jag. Min hustrus mor, det är min svärmor. Jag lydde mitt hjertas röst. Och hvad gjorde doktorn? Jo, han räddade henne. Det föreföll mig i början osannolikt, eftersom hon var lifdömd, men han räddade henne. Det är ett faktum, min svärmor lefver än. Jaha, hon sjelf i kött och ben, isynnerhet ben. Hon har börjat att ställa till uppträden igen. Hon är åter kry och rask. Och det har jag doktorn att tacka för!

Om jag bara skulle skicka honom femhundra kronor! Det är ju en vacker summa det också. Mången är glad att ha femhundra. Och doktorn skall bli nöjd; det är inte alla dagar han får sig tillskickandes femhundra. Hur många visiter gjorde han? Fyra — åtta — tio. Det är bra be-

Digitized by Google

taldt, tio visiter med femhundra kronor. Det är ett bra yrke att vara läkare. Det kan inte bestridas, att han gjort min svärmor frisk och kry igen; ett sådant väsen hon höll i morse!

Om jag bara skulle skicka honom trehundra. Vore jag säker på att han finner det tillräckligt, så skickar jag bara trehundra. På det hela taget kan man inte säga, att han räddat henne ... man är ingen räddare derför att man botar en förkylning. Han gaf sjukdomen ett annat namn, men det var bara en förkylning ... en stark förkylning. Det vore löjligt att betala trehundra för att han skrifvit ett par recepter och ordinerat laudanum. Man behöfver inte vara mycket klyftig för att ordinera laudanum. Och för det skulle jag betala tretio kronor visiten. Man skulle skratta åt mig. Jag ger bara tvåhundra. Jag medger att utan doktorn hade min svärmor kunnat bli ännu mera spak ... nej, det är hennes rysliga humör, som gör henne sjuk. Aldrig i mitt lif har jag sett ett sådant humör och det har han inte botat. Hon gör mitt lif bra tråkigt ibland. Det är jag, som nog en vacker dag blir sjuk, tack vare hennes elakheter, rigtigt sjuk. Och lofvar smärmor då sin förmögenhet åt doktorn för att rädda mig? Jo pytt, inte ett öre. Jag känner henne! Jag ger honom bara ett hundra kronor. Det är inte pråligt, men anständigt. Afgjordt! Jag ger hundra!

X.

Digitized by Google

Innehåll.

Sid.

Förctal. Af Nemo. ....

Tre »hvarför?» Af CaLixTus.................... 1.

Temperaturförändring på isen. Med illustrationer .... 9.

Tjugofem öre. Skiss af Sylvia .... 12.

En rörande ballad. Med illustrationer. Poem af Klatsch 33.

Den surmulne kritikern. Af Cabriolo .... 39.

Biet. Poem af Chicot .... 46.

Folkhumor. Med illustration.................... 49.

Hos läkaren. Med illustration.................... 50.

Den förste Good-templaren. Burlesk af Memor .... 51.

Trollmakt. Med illustration. Poem af Daniel .... 59.

Älskarens frack. Humoresk af Alma Rek .... 62.

Kraftprof. Med illustration .... 74.

Brackiad. Poem af H. M—n .... 75.

En revolverhistoria. Med illustrationer. Af Gam .... 78.

En saga om min gamla byrå. Poem af Malle .... 82.

Också ett »Geschäft». Med illustration .... 86.

På en obebodd ö. Skiss .... 87.

Qvick servering. Med illustration .... 99.

Moraliskt. Med illustration .... 100.

Rim och Reson. Två interiörer af Daniel .... 101.

Misslyckadt experiment. Med illustrationer.................... 105.

Gamla ljud från Lundagård. Af Skinfaxe.................... 108.

Digitized by Google

Sid.
Botad. Med illustrationer. Poem af Saxon .... 118.
Min flamma. Poem af R. E—n..................................... 120.
Smörblomman. Humoresk af Julius.................................. 121.
Professorn i knipa. Med illustrationer. Af Ax.................. 132.
Besvärjelsen. Tillegnad Aug. Strindberg. Poem af Jakob Bonggren .... 137.
Witz. Med illustration .... 140.
De fyra årstiderna. Med illustrationer .... 141.
Läkarehonorariet. Af X. .... 145.

Digitized by Google

Digitized by Google

Pris: 1 krona

Digitized by Google